

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

6. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN, VELİ VE ÖĞRETMENLERİN
UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE AİLE KATILIMINA
YÖNELİK GÖRÜŞLERİ:
ÇOKLU DURUM ÇALIŞMASI ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sinem ŞENGÜL

KOCAELİ 2021

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

6. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN, VELİ VE ÖĞRETMENLERİN
UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE AİLE KATILIMINA
YÖNELİK GÖRÜŞLERİ:
ÇOKLU DURUM ÇALIŞMASI ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sinem ŞENGÜL

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Özlem GÜNEŞ

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 23/06/2021-15

KOCAELİ 2021

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tezime başladığım andan itibaren tecrübeleriyle ve önerileriyle her zaman destek olan, yol gösteren, motive eden ve tezimi bitirmemde büyük emeği olan sevgili hocam, Sayın Dr. Öğr. Gör. Özlem TOKGÖZ GÜNEŞ' e çok teşekkür ederim.

Hayatımın her döneminde yanımda olan, bana hep inanan, motive eden ve en büyük destekçilerim olan canım ailem hepinize çok teşekkür ederim. İyi ki varsınız..

Lisans eğitimimde tanıdığım ve her zaman yanımda olan, desteğini hep hissettiğim, tecrübelerinden yararlandığım sevgili hocam, Sayın Dr. Öğr. Gör. Emre EV ÇİMEN' e çok teşekkür ederim.

Tez çalışmam boyunca bana destek olan ve her konuda kolaylık sağlayan değerli okul müdürüme, müdür yardımcılara ve çalışmamın uygulama aşamasında vakit ayıran, yardımcı olan değerli zümre arkadaşlarıma, velilerime ve öğrencilerime çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	I
İÇİNDEKİLER	II
ÖZET.....	IV
ABSTRACT	VI
KISALTMALAR.....	VIII
TABLolar LİSTESİ.....	IX
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	X
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

1.1 PROBLEM DURUMU.....	6
1.2 ARAŞTIRMANIN AMACI VE ALT PROBLEMLER.....	7
1.3 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	8
1.4 SAYILTILAR	10
1.5 SINIRLILIKLAR	10
1.6 TANIMLAR.....	10

İKİNCİ BÖLÜM

2. ARAŞTIRMANIN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ

ARAŞTIRMALAR

2.1 AİLE KATILIMI.....	11
2.2 DÜNYADA AİLE KATILIMI.....	12
2.3 TÜRKİYE' DE AİLE KATILIMI.....	14
2.4 UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE AİLE KATILIMI.....	16
2.5 AİLE KATILIMINI ENGELLEYEN ETMENLER.....	17
2.6 AİLE KATILIMI İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	18

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

3.1 ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	23
3.2 ARAŞTIRMANIN SÜRECİ.....	25
3.3 ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ.....	26

3.4 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	28
3.5 VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE YORUMLANMASI.....	29
3.6 GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK.....	30
3.6.1 İnandırıcılık.....	31
3.6.2 Aktarılabirlik.....	31
3.6.3 Tutarlılık.....	32
3.6.4 Teyit Edilebilirlik.....	32

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR

4.1 GÖRÜŞME FORMUNDAN ELDE EDİLEN BULGULAR.....	34
4.1.1 Uzaktan Eğitim Sürecinde Katılımcıların Aile Katılım Sürecine Yönelik Görüşlerine Ait Bulgular.....	34
4.1.2 Uzaktan Eğitim Sürecinde Aile Katılımının Mevcut Durumuna Yönelik Görüşlere Ait Bulgular.....	37
4.1.3 Aile Katılımına Yönelik Katılımcıların Görüş Ve Önerilerine Ait Bulgular.....	41
4.1.4 Aile Katılımını Engelleleyen Etmenlere Yönelik Katılımcıların Görüşlerine Ait Bulgular.....	44
4.1.5 Ailelerin Eğitim Sürecine Nasıl Dahil Edilebileceğine Yönelik Bulgular.....	46

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1 SONUÇ VE TARTIŞMA.....	51
5.2 ÖNERİLER.....	57
KAYNAKÇA.....	61
EKLER.....	67
ÖZGEÇMİŞ.....	83

ÖZET

6. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN, VELİ VE ÖĞRETMENLERİN UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE AİLE KATILIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ: ÇOKLU DURUM ÇALIŞMASI ÖRNEĞİ

Sinem ŞENGÜL, Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Dr. Öğr. Gör. Özlem Tokgöz Güneş

Kocaeli Üniversitesi, 2021.

Bu araştırmada, 6. sınıf öğrencilerinin, velilerin ve öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda, ailelerin eğitim sürecine katılımının eksik, güçlü yönleri ve bu doğrultuda neler yapılabileceğinin ortaya koyulması mümkün olacaktır. Bu çalışma nitel bir araştırma deseni olup, çoklu durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Araştırma, 2020-2021 Eğitim Öğretim yılında Kocaeli ili Gölcük ilçesinde bir devlet okulunda görev yapan öğretmenler, aynı okulda eğitim alan 6. sınıf öğrencileri ve bu öğrencilerin velileri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemiyle seçilen 5 matematik öğretmeni, 10 öğrenci ve bu öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Çalışmada kolay ulaşılabilir örneklem kullanılmasının nedeni pandemi sürecinde yaşanan erişim zorluğudur. Araştırmanın verileri, uzman görüşü alınarak ve pilot çalışma yapılarak araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile birlikte bu verileri destekleyici olarak yine araştırmacı tarafından geliştirilen evde aile ile birlikte yapılmış proje ödevleri ile elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde betimsel ve derinlemesine içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda elde edilen verilere göre, öğretmen ve velilerin aile katılımını önemli gördükleri fakat uzaktan eğitim sürecinde ne öğretmenlerin ne de velilerin aile katılımının nasıl sürdürüleceği konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin de aile katılımını önemli gördükleri, ailelerinin dahil olduğu

çalışmalarda daha mutlu oldukları, aile katılımının öğrencilerin bilişsel, duyuşsal becerilerinin gelişimine katkı sağladığı ve matematik dersine olan algılarının olumlu yönde geliştiğı tespit edilmiştir. Bu bağlamda aileleri, çocuklarının eğitim sürecine dahil etmek amacıyla aile-çocuk etkinliklerinin artırılması, aile katılımının eğitim programına dahil edilmesi önerilebilir. Veli ve öğretmenlerin aile katılımı konusunda bilinçlendirilmesi için eğitimlerin planlanması düşünülebilir.

Anahtar Kelimeler: Aile Katılımı, Aile, Veli Eğitimi, Uzaktan Eğitim, Nitel Araştırma, Çoklu Durum Çalışması

ABSTRACT

VIEWS OF 6th GRADE STUDENTS, THEIR PARENTS AND TEACHERS ABOUT PARENT INVOLVEMENT DURING DISTANCE EDUCATION PROCESS: A MULTIPLE CASE STUDY

Sinem ŞENGÜL, Master Thesis

Advisor: Asst. Prof. Dr. Özlem Tokgöz Güneş

Kocaeli University, 2021.

In this research study, it was aimed to examine the views of 6th grade students, parents and teachers about parent involvement during distance education process. With the help of this study weaknesses and strengths of parent involvement throughout the education process were derived and accordingly various solutions were given to reinforce the parent involvement as well. A qualitative multiple cases research design was applied as a methodology of the study. Data were collected in the meantime of 2020-2021 academic year from teachers, working at a state school in Kocaeli province in the district of Golcuk, from 6th grade students, studying at the same school and parents of the participated students. A convenient sampling method and criterion sampling methods were employed in the study. During the selection of the school convenient sampling was applied since the pandemic process made it difficult to access variety of schools. Criterion sampling method was applied during the selection of participants like teaching 6th grade students, being 6th grade, and being parents of involved students. Participants of the study consists of 5 math teachers, 10 6th grade students and 10 parents, who were selected by the method of easily accessible situation sampling. Semi-structured interview questions were applied to have a deeper understanding of the views of teachers, students and parents about parent involvement in distance education process. Final form of the interview questions were written by the researcher by taking expert opinions and a pilot testing. A qualitative content analysis was used during the analysis of the data obtained. Additionally, assignments as projects expected to be fulfilled at home with parents were also developed by the researcher. In accordance with the content of the

course. Descriptive and in-depth content analysis method was used in the analysis of the obtained data. According to the results of obtained data analysis it was found out that teachers and parents consider family participation important, but neither teachers nor parents have sufficient information about how family participation can be maintained in the distance education process. Also, it was identified that students' both cognitive and affective skills developed while they study together with their parents. Additionally, their perceptions towards math lesson were also positively affected. In this context, it was suggested that it had great importance to increase parent-child activities during education process, to enhance extracurricular activities, integrating parent involvement into the curriculum not only in early childhood education curriculum but also all other levels of curriculum, making explicit and concrete practices for parent involvement during education process to increase students' academic success and to make them feel more valuable. Making and implementing action plans for parent involvement in education is not only important for students success but also quite crucial for their social and emotional developmental processes. In service training programs should be put into implementation to raise awareness of parents and teachers about what parents involvement in the education process means.

Keywords: Parent Involvement, Parent, Parent Education, Distance Education, Qualitative Research, Multi-case Study

KISALTMALAR

EBA: Eğitim Bilişim Ağı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

OECD: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü

UNESCO: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü

UNICEF: Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Acil Yardım Fonu

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.1 Öğretmenlere Ait Bilgiler.....	27
Tablo 3.2 Velilere Ait Bilgiler.....	27
Tablo 3.3 Öğrencilere Ait Bilgiler.....	27

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 3.1 Araştırmanın Süreci.....	25
Şekil 4.1 Birinci Temaya Ait Elde Edilen Kodlar.....	35
Şekil 4.2 İkinci Temaya Ait Elde Edilen Kodlar.....	38
Şekil 4.3 Üçüncü Temaya Ait Elde Edilen Kodlar.....	41
Şekil 4.4 Dördüncü Temaya Ait Elde Edilen Kodlar.....	44
Şekil 4.5 Beşinci Temaya Ait Elde Edilen Kodlar.....	46

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

Günümüzde eğitimin pek çok tanımı bulunmaktadır. Eğitim, içinde yaşanan toplumun temel değerlerini, bilgi, beceri ve davranışları bireye kazandırmayı amaçlayan bir süreçtir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2017, s. 5). Ertürk (2016, s. 13) eğitimi, bireyin kendi hayat deneyimleri ile edindiği ve istenilen yönde davranış oluşturma süreci olarak tanımlamaktadır. Akyüz (2012) ise eğitimi, kişinin düşünce, tutum ve becerilerinin istenilen yönde geliştirilmesi ve belli bir amaç doğrultusunda yeni yetenekler, davranışlar, bilgiler kazandırılması için yapılan çalışmaların tümü olarak tanımlamaktadır.

Eğitim hem okulda hem okul dışında hayatın alanlarında devam ederken kişiye kazandırılmak istenen davranışların, becerilerin oluşturulması amacıyla belirli bir plan ve program dahilinde devam etmektedir (Keklik, 2018). Bu bağlamda program dahilinde eğitimi, yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitim olmak üzere iki ayrı boyutta incelemek mümkündür.

Yüz yüze eğitim, okullarda öğretmen ve öğrencilerin birebir iletişim ve etkileşim kurdukları ve belirli bir zaman diliminde gerçekleşen öğretim çalışmalarıdır (Eroğlu, 2018). Yüz yüze eğitimin en önemli hedefi, öğrencilere hem akademik bilgi kazandırmak hem de bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerini geliştirmek ve öğrenciye içinde yaşadığı toplumun değerlerini kazandırmaktır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2017, s. 5).

Alanyazın incelendiğinde uzaktan eğitim, öğretmen ve öğrencilerin farklı yerlerde bulunduğu ve farklı teknolojik araçların desteği ile iletişim ve etkileşimin sağlandığı eğitim olarak tanımlanmaktadır (Yılmaz vd., 2020). Kaçan ve Gelen' e (2020) göre uzaktan eğitim, öğretmen ve öğrencinin farklı ortamlarda olduğu, senkron veya asenkron olarak iki farklı şekilde gerçekleşen bir eğitim olarak karşımıza çıkmaktadır. Asenkron eğitim, öğretmen ve öğrencinin farklı ortamlarda

bulunduğu ve ayrı zamanlarda etkileşim halinde oldukları eğitim olarak tanımlanmaktadır (Balaban, 2012). Senkron eğitim ise, öğretmen ve öğrencinin farklı yerlerde bulunmalarına rağmen aynı zaman diliminde etkileşim halinde oldukları eğitimidir ve öğretmen ile öğrenci arasında karşılıklı iletişim kurulmasına olanak sunmaktadır (Yorgancı, 2014).

Tanımlamalardan da anlaşılabilceğı gibi uzaktan eğitim ile birlikte eğitimin aksamasına sebep olan çeşitli salgın hastalıklar veya yaşanan bölgenin eğitime elverişli olmaması gibi durumların ortadan kaldırılması ve eğitim teknolojilerinin desteğı ile zamandan ve mekândan etkilenmeden eğitim ve öğretimin sürdürülebilirliğı sağlanabilmektedir (Özbay, 2015).

Tüm dünyada etkisini gösteren ve pandemi olarak kabul edilen Covid-19 (Koronavirüs) salgını ile uzaktan eğitim günümüzde önemli hale gelmiştir. “31 Aralık 2019 tarihinde, Çin’in Hubei eyaletinin Vuhan şehrinde başlayan ve 12 Mart 2020 tarihinde ise Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak kabul edilen Covid-19 salgınının; şu ana kadar dünya üzerinde 4 milyondan fazla insanın hastalanmasına ve 300 bine yakın insanın da hayatını kaybetmesine neden olduğı düşünülmektedir” (Budak ve Korkmaz, 2020).

Türkiye’ de ilk vakanın görülmesi ile birlikte 12 Martta tüm okullarda ve üniversitelerde eğitime ara verilmiştir. Okulların kapatılmasının en önemli sebebi ise öğrencilerin birbiriyle teması sonucu salgının yaygınlaşacağı ihtimalidir. Bu sebeple birçok ülke ve kurum uzaktan eğitime geçmiştir (Yılmaz vd., 2020). Dolayısıyla salgından en çok etkilenen alanlardan biri hiç şüphesiz eğitim olmuştur.

Yapılan araştırmalar sonucunda, salgın sürecinde çoğı ülke eğitimde sürdürülebilirliğı sağlamak için önlemler almış ve eğitimde yenilikler planlamışlardır. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) (2020) verilerine göre, Coronavirüs (Covid-19) pandemisi nedeniyle 188 ülkede okullar kapanmıştır. Bu durum, çok fazla sayıda öğrenciyi etkilemiştir. UNESCO tarafından bu süreçte ülkelerin uzaktan eğitimlerini desteklemeye yönelik platformlar, uygulamalar ve kaynaklar paylaşılmıştır. UNESCO, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliğı Örgütü (OECD) ve Dünya Bankası aynı zamanda ülkelerde alınan önlemleri rapor etmekte ve ülkeleri etkilenen öğrencileri ve aileleri

desteklemeye, ülkeleri uzaktan eğitim programlarını uygulamaya davet etmiştir (UNESCO, 2020).

Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Acil Yardım Fonu (UNICEF) ve Microsoft, COVID – 19’ dan etkilenen çocukların eğitimlerine evde devam etmelerine destek olmak amacıyla küresel bir öğrenme platformu geliştirmiştir. UNICEF, Microsoft ve Cambridge Üniversitesi tarafından kurulan dijital öğrenme platformunu Öğrenme Pasaportu olarak adlandırmıştır. Öğrenme Pasaportu ile eğitimin ev ortamında sürdürülebilirliği amaçlanmıştır. Aynı zamanda bu platform öğrenci, öğretmen ve eğitimciler için büyük kolaylık sağlamakta ve yararlanabilecekleri kaynak imkanı oluşturmaktadır. Bu platformda tüm ülkelerin kendi dillerinde ulaşabilecekleri kaynak ve içerikler yer almaktadır (UNICEF, 2020).

Uzaktan eğitim sürecinde her ülke kendisine uygun olan program ile eğitime devam etmiştir. Hali hazırda uzaktan eğitimi kullanan ülkeler aynı şekilde sistemlerini kullanmaya devam ederken, uzaktan eğitim sistemi olmayan ülkeler ise internet, radyo ve televizyon gibi araçları kullanmaktadır (Yılmaz vd., 2020). Bu süreçte öğrenciler eğitimlerine evde devam ettikleri için öğrencilerin uzaktan eğitim sistemlerini takip etmelerinde en büyük sorumluluk ailelerin olmuştur. Dolayısıyla aile katılımının önemi daha çok artmıştır.

Alanyazın incelendiğinde birçok ülkenin pandemi sebebiyle uzaktan eğitim süreci devam ederken ailelere daha fazla sorumluluklar verildiği ve onları çocuklarının eğitim sürecine dahil ettiği görülmektedir. Yılmaz vd. (2020) yaptığı çalışmada, Çin’ de uzaktan eğitim sürecinde ailelerin, çocuklarını kontrol etmeleri ve onları izlemeleri sorumluluğu verildiğini belirtmiştir. Budak ve Korkmaz (2020) ise, İrlanda’ da ailelerin katılımı ile evde yapılan çalışmaların çocuklar üzerinde etkili olup olmadığını belirlemek için anket uygulandığını ve uygulanan anket ile aile katılımının öğrenciler üzerinde faydalı olduğunu tespit edildiğini belirtmiştir. Estonya’ da ise pandemi sürecinde velileri uzaktan eğitim süreci ile ilgili bilgilendirmek ve çocuklarına daha iyi destek olabilmeleri için açık bir web semineri düzenlenmiştir (Yılmaz vd., 2020). Türkiye’ de ise uzaktan eğitim süreci ile ilgili velileri bilgilendirmek amacıyla çeşitli televizyon programları ve veli bültenleri yayımlanmıştır. Aynı zamanda Halk Eğitim Merkezlerinde veli eğitimleri başlamıştır (Selçuk, 2020).

OECD (2020) ve UNESCO (2020) raporları incelendiğinde, salgın sebebiyle okullar kapatıldığı için bu süreçten en çok etkilenen öğretmenler, öğrenci ve velilerin olduğu görülmektedir. Çünkü uzaktan eğitim sürecinde öğretmen, öğrenci ve velilerin hazırlıksız olması, karşılıklı iletişim kuramama, etkileşimin sağlanamaması, teknolojik yetersizlikler sebebiyle uzaktan eğitime katılamama şeklinde zorluklar yaşanmıştır. Ayrıca ailelerin çocuklarının eğitim sürecine çeşitli sebeplerle dahil olmamaları ve uzaktan eğitim ile ilgili yeterince bilgi sahibi olmamaları uzaktan eğitim sürecinin aksamasına sebep olmuştur. Bu durum eğitimin hem öğretmenlerin hem öğrencilerin hem de velilerin dahil olması gereken bir bütün olduğunu göstermektedir (Sarı ve Nayır, 2020). Bu bağlamda uzaktan eğitimin etkili olabilmesinde en büyük etkenlerden biri hiç şüphesiz aile katılımıdır.

Aile katılımı, anne ve babaların, çocuklarının gelişimlerine ve öğrenmelerine destek olmaları için planlanmış eğitim faaliyetlerinden oluşan bir programdır (Akt. Atakan, 2010). Tabak (2020) ise aile katılımını, anne ve babaların çocuklarının eğitimi için yapmış oldukları katkı olarak tanımlamıştır. Epstein (1995) ise aile katılımını, anne ve babanın, çocuklarının eğitimlerine, gelişimlerine destek olma, akademik çalışmalarına yardımcı olma, aynı zamanda okul ile işbirliği içinde bulunma süreci olarak açıklamaktadır (Epstein, 1995).

Tanımlardan da anlaşılacağı gibi aile katılımının, anne, baba ve çocuk arasındaki iletişimde, öğrencinin öğrenmeye istekli hale gelmesinde, öğrencinin gelişiminde ve eğitiminde önemli olduğu görülmektedir. Tabak (2020), bazı ailelerin eğitimi sadece okulun sorumluluğu olarak gördüğünü fakat eğitimin okul dışında da sosyal çevrede devam ettiğini ve eğitimin en fazla geliştiği yerin aile ortamı olduğunu belirtmiştir.

Ailelerin çocuklarının eğitim sürecine katılımı ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, aile katılımı ile öğrencilerin akademik başarılarının, dil ve sosyal gelişiminin, özgüvenlerinin olumlu yönde geliştiği görülmüştür (Eren ve Şenol, 2017). Bazı ülkeler eğitim sistemlerini planlarken aileleri eğitim sürecine dahil etmeye yönelik çalışmalar yapmaktadır (Atakan, 2010). Amerika’ da Ulusal Eğitim İstatistikleri Merkezi’ ne göre, birçok ilkökul etkinlik, aile öğretmen görüşmeleri ve çeşitli faaliyetler ile aile katılımını desteklemektedir (Akt. Keçeli-Kaysılı, 2008).

Amerika’ da ailelere, eğitimde hem ailelerin hem de okulun sorumluluk sahibi olduğu olduğuna yönelik yasal düzenlemeler getirilmiştir. “No Child Left Behind” olarak bilinen yasal düzenleme ailelere, çocuklarının eğitim sürecinde sorumluluk üstlenme gibi yükümlülükler getirmiştir. Türkiye’ de ise ilköğretime ilişkin mevzuatta okul aile işbirliğinin amaçları ile ilgili yasal düzenlemeler olmasına rağmen, ailelerin sürece aktif katılımını gerektiren uygulamaya yönelik düzenlemelerin olmaması önemli bir eksiklik olarak görülmektedir (Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010).

Aile katılımı ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, daha çok okul öncesinde aile katılımının üzerinde durulduğu ve anne babaların aile katılımı ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları bu sebeple çocuklarının eğitim sürecine yeteri kadar dahil olmadıkları görülmüştür. Yapılan araştırmalarda ailelerin okul öncesi ve ilkokul döneminde, ortaokul ve liseye göre daha çok katılımında buldukları, ailelerin sosyoekonomik düzeylerinin ve eğitim seviyelerinin aile katılımında önemli olduğu tespit edilmiştir (Keçeli-Kaysılı, 2008). Fakat çocuğun gelişimine yardımcı olacak etkinlikler okul öncesi dönemde olduğu kadar ilkokul, ortaokul ve lise yıllarında da önemlidir. Ayrıca eğitimi öğrencinin ailesinden ve çevresinden ayırıştırarak, eğitimin amacına ulaşamayacağı düşünülmektedir (Tabak, 2020; Özbaş ve Badavan, 2019).

Aile ile okul arasında kurulan olumlu iletişim ve işbirliği ile çocuğun akademik başarısı, sosyal ve duygusal becerilerinin gelişimi arasında bir ilişkinin olduğu çoğu araştırmacı tarafından kabul edilen bir görüştür. Dolayısıyla öğrencilerin eğitim sürecine ailelerinin katılımı son derece önemlidir. Buna karşılık literatürde öğrenci, öğretmen ve velilerin aile katılımına yönelik algılarının ne yönde olduğu ile ilgili araştırmalar sınırlıdır.

Algı, bireylerin aynı olarak gördükleri verileri nasıl anlamlandırdıkları ile ilgili olduğu ve öğrenme sürecinin önemli bir parçası olduğu için gözlenmesi ve geliştirilmesi gereken önemli bir kavramdır (Mumcu, 2019). Bu bağlamda bu çalışmada altıncı sınıf öğrencilerinin, öğretmenlerin ve velilerin aile katılımına yönelik algıları ve matematik dersi üzerinden planlanan proje etkinlikleri ile aile katılımına yönelik algının ne yönde değiştiği incelenecektir.

1.1.PROBLEM DURUMU

Aile, çocuğun doğduğu andan itibaren hem gelişiminin hem eğitiminin temellerinin atıldığı ilk ortamdır ve bu sebeple aileyi çocuklarının eğitim sürecinden ayrı tutmak düşünülemez (Atakan, 2010). Birçok aile tarafından eğitim ve öğretimin sadece okulda gerçekleştiği düşünülse de eğitim ve öğretim okul dışında da devam etmektedir ve öğrencilerin öğrenme sürecinin sürdürülebilirliğini sağlayan aile ortamlarıdır (Tabak, 2020).

Anne ve babaların aile katılımı ile çocuklarının eğitim sürecine katılımı eğitimin sürekliliğinin sağlanması, çocukların akademik başarılarının artması ve gelişimleri açısından faydalıdır (Atakan, 2010). Anne Çocuk Eğitim Vakfı' na (AÇEV) göre, anne ve babalarının yakın ilişki kurduğu, desteklediği çocuklar yetişkin olduklarında daha mutlu, sağlıklı ve başarılı bireyler olmaktadır.

Tüm dünyayı etkileyen ve pandemi olarak kabul edilen Covid-19 (Koronavirüs) salgını ile birlikte birçok ülkede eğitime ara verilmiştir. Bu sebeple eğitim ve öğretimin devam etmesi için uzaktan eğitim sürecine geçilmiştir (Yılmaz vd., 2020). Uzaktan eğitim sürecinde en çok etkilenen aileler, öğrenciler ve öğretmenler olmuştur (OECD, 2020). Bu süreçte öğrenciler eğitimlerine evde devam ettikleri için sürecin nasıl ilerlediğini ve öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinden ne kadar faydalandığını en iyi gözlemleyen ailelerdir (Selçuk, 2020). Bu süreçle birlikte ailelere daha çok sorumluluk düşmüş ve eğitimin sadece okul ile sınırlı olmadığı anlaşılmıştır (Sarı ve Nayır, 2020). Bu bağlamda uzaktan eğitimin etkili olabilmesinde en büyük etkenlerden biri hiç şüphesiz aile katılımıdır.

Aile katılımı ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, çalışmaların daha çok okul öncesinde aile katılımının üzerinde durulduğu ve ailelerin çocuklarının eğitim sürecine katılımı ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları bu sebeple çocuklarının eğitim sürecine dahil olamadıkları görülmüştür. Yapılan araştırmalarda ailelerin çocuklarının eğitim sürecine okul öncesi ve ilkökul döneminde, ortaokul ve liseye göre daha çok katılımda buldukları ve ailelerin sosyoekonomik durumlarının, eğitim seviyelerinin katılımda önemli olduğu görülmektedir (Keçeli-Kaysılı, 2008).

Fakat çocuğun gelişimine yardımcı olacak etkinlikler okul öncesi dönemde olduğu kadar ilkökul, ortaokul ve lise yıllarında da önemlidir.

Aile ile okul arasında kurulan olumlu iletişim ve işbirliği ile çocuğun akademik başarısı, sosyal ve duygusal becerilerinin gelişimi arasında ilişkinin olduğu çoğu araştırmacı tarafından kabul edilen bir görüştür. Fakat yukarıda yer verilen alan yazına bakıldığında özellikle ortaokul öğrencilerinin, öğretmenlerin ve velilerinin uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik görüşlerinin incelendiği ve ailelerin süreçte ne şekilde yer alabileceğine yönelik örneklerin bulunduğuna dair çalışmaların yeterli düzeyde yer almadığı düşünülebilir. Bu amaçla öğrenci, öğretmen ve velilerin uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik görüşleri ve ailelerin sürece ne şekilde dahil edilebileceğine dair örnekler sunmanın alana katkı açısından çalışmaya değer olduğu görülmüştür.

1.2.ARAŞTIRMANIN AMACI VE ALT PROBLEMLER

Bu araştırmada, altıncı sınıf öğrencilerinin, velilerin ve öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik görüşlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Aynı amaç doğrultusunda hem katılımcılardan alınan görüşlerin verilerini desteklemek, hem de bu yönde ne gibi uygulamaların yapılabileceğine yönelik örnekler sunmak hedeflenmektedir. Böylelikle, ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin eksik ve güçlü yönleri ve bu doğrultuda neler yapılabileceğinin ortaya koyulması mümkün olacaktır.

Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1) Uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik görüşler nelerdir?
  - a) 6. sınıf öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik görüşleri nelerdir?
  - b) 6. sınıf öğrenci velilerinin uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik görüşleri nelerdir?
  - c) Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik görüşleri nelerdir?

- 2) Uzaktan eğitimde aile katılım süreci nasıl işlemektedir?
  - a) 6.sınıf öğrencileri uzaktan eğitim sürecinde aile katılımından ne şekilde yararlanmaktadır?
  - b) 6.sınıf öğrenci velileri uzaktan eğitim sürecine ne şekilde katılmaktadır?
  - c) Ortaokul Matematik öğretmenleri aile katılımından ne şekilde faydalanmaktadır?
- 3) Aile katılımı ile ilgili öğretmen, veli ve öğrencilerin görüş ve önerileri nelerdir?
- 4) Aile katılımını engelleyen etmenler nelerdir?
  - a) 6.sınıf öğrencilerine göre aile katılımını engelleyen etmenler nelerdir?
  - b) 6.sınıf öğrenci velilerine göre aile katılımını engelleyen etmenler nelerdir?
  - c) Ortaokul Matematik öğretmenlerine göre aile katılımını engelleyen etmenler nelerdir?
- 5) Aileler eğitim sürecine nasıl dahil edilebilir?
  - a) 6.sınıf öğrencilerine göre aileler eğitim sürecine nasıl dahil edilebilir?
  - b) 6.sınıf velilerine göre aileler eğitim sürecine nasıl dahil edilebilir?
  - c) Ortaokul Matematik öğretmenlerine göre aileler eğitim sürecine nasıl dahil edilebilir?

1.3.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Eğitim ilk olarak ailede şekillenmekte ve çocukların kendilerine en çok örnek aldıkları kişiler anne ve babaları olmaktadır. Bu yüzden eğitimi aileden ayrı düşünmek olanaksızdır. Eğitim hem öğretmen hem öğrenci hem de ailelerin dahil olduğu bir bütündür (Tabak, 2020). Aile katılımı ile okulda verilen eğitimin evde, evde verilen eğitimin okulda desteklenmesi ile eğitimde süreklilik gerçekleştirilmektedir (Aksu, 2015).

Milli Eğitim Temel Kanunu' nun 16. Maddesinde de eğitime aile katılımının önemini belirten şu madde yer almaktadır : “Eğitim kurumlarının amaçlarının

gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında işbirliği sağlanır. Bu amaçla okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Okul-aile birlikleri, okulların eğitim ve öğretim hizmetlerine etkinlik ve verimlilik kazandırmak, okulların ve maddi imkanlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak üzere bağışları kabul eder” (Milli Eğitim Temel Kanunu, 2009). Ayrıca aile ile okul işbirliği 2023 Eğitim Vizyonu’nda temel amaçlar arasında gösterilmektedir (MEB, 2018).

Aile katılımına ilişkin birçok araştırma, ailelerin çocuklarının eğitimlerine katılımının öğrencilerin gelişimlerine katkı sağladığını, okula devamını arttırdığını, okula ve öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmelerine yardımcı olduğunu, akademik başarılarını arttırdığını ve böylelikle nitelikli bir eğitimin sağlanabileceğini belirlemiştir (Gülmez, 2014; Tabak, 2020; Atakan, 2010; Çelenk, 2003; Keçeli-Kaysılı, 2008). Bu yüzden anne ve babanın çocukların okul etkinliklerine dahil olmaları, yapılan etkinliklerden haberdar olmaları okul ve aile arasındaki etkileşimi sağlamak açısından önemlidir.

Alanyazında aile katılımı ile ilgili çalışmalara okul öncesi ve ilkökul kademelerinde rastlanırken, ortaokul kademesindeki çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Ayrıca anne ve babaların aile katılımı ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmamaları, ailenin sosyoekonomik durumu, okulların aile katılımını artırma konusunda isteksiz olması, öğretmen ve yöneticilerin aile katılımı ile ilgili yeterli bilgi sahibi olmaması, aile ve öğretmenlerin isteklerinin farklı olması, ailenin okul ve çocuğa yeterli zaman ayırmaması, aile katılımı ile ilgili eğitim programların olmaması ailelerin eğitim sürecine katılımını engelleyen sebepler olarak görülmektedir (Erdoğan, 2010; Tabak, 2020; Kaysılı, 2008).

Türk eğitim sisteminde, okul ile aile ilişkilerinin ve amaçlarının neler olduğu ile ilgili yasal ve yönetsel düzenlemelere ayrıntılı olarak yer verildiği görülmekte, fakat düzenlemelerde somut bir uygulama düzeyine geçilemediği için istenilen sonuçlara ulaşamadığı görülmektedir (Özbaş ve Badavan, 2009).

Bu çalışma, aile katılımının sadece okul öncesi ve ilkökulda değil, öğrencinin tüm eğitim öğretim hayatı boyunca gerekli olduğuna dikkat çekmektedir. Ayrıca bu çalışma, ailelerin eğitim sürecine dahil edilmesinde neler yapılabileceği konusunda

önem taşımaktadır. Bu özelliği ile yapılan çalışma konusunda ilk olma ve kaynak niteliği taşıması bakımından önem arz etmektedir.

1.4.SAYILTILAR

Çalışmaya katılan matematik öğretmeni, öğrenci ve velilerin görüşme formundaki sorulara verdikleri cevapların gerçeği yansıttığı ve soruları ciddiyetle cevapladıkları varsayılmıştır.

1.5.SINIRLILIKLAR

Bu araştırma Kocaeli ili Gölcük ilçesinin bir devlet okulunda görev yapmakta olan öğretmenler ile sınırlıdır. Araştırma bir devlet okulunda okuyan 6. sınıf öğrenci ve velileri ile sınırlıdır.

1.6.TANIMLAR

Aile Katılımı: Anne babaların çocuklarının gelişim ve eğitimlerine katkıda bulunmaları için organize edilmiş, etkinliklerin bütünüdür (Şahin ve Ünver, 2005).

Uzaktan Eğitim: Öğrenme grubunun ayrı yerlerde bulunduğu ve öğrenenleri, kaynakları ve öğretmenleri birbirleriyle bağlamak için etkileşimli telekomünikasyon sistemlerinin kullanıldığı kurum temelli örgün eğitim olarak tanımlanmaktadır (Yılmaz vd., 2020).

Algı: Duyu organlarından gelen verilerin organize edilmesi ve onlara anlam verilmesi ile ilgili bir süreçtir (Mumcu, 2019).

İKİNCİ BÖLÜM

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.AİLE KATILIMI

Aile katılımı, anne ve babaların, çocuklarının gelişimlerine ve öğrenmelerine destek olmaları için planlanmış eğitim faaliyetlerinden oluşan bir programdır (Akt. Atakan, 2010). Tabak (2020) ise aile katılımını, anne ve babaların, çocuklarının eğitimi için yapmış oldukları katkı olarak tanımlamıştır. Epstein (1995) ise aile katılımını, anne ve babanın, çocuklarının eğitim gelişimlerine destek olma, akademik çalışmalarına yardımcı olma, aynı zamanda okul ile işbirliği içinde bulunma süreci olarak açıklamaktadır (Epstein, 1995).

Martin, Lizasoain, Navarro ve Gaviria (2015) aile katılımını, anne ve babaların çocuklarının hem sosyal hem duygusal hem de akademik gelişimlerine dahil olmaları şeklinde tanımlamaktadır (Akt. Ahmetoğlu vd., 2018). Şahin ve Ünver (2005) ise aile katılımını, anne babaların çocuklarının gelişimlerine ve eğitimlerine destek olmaları için planlanmış etkinlikler olarak tanımlamaktadır.

Tanımlardan da anlaşılacağı gibi aile katılımının, anne, baba ve çocuk arasındaki iletişimde, öğrencinin öğrenmeye istekli hale gelmesinde, öğrencinin gelişiminde ve eğitiminde önemli olduğu görülmektedir. Gülmez' e (2014) göre aile katılımı, çocukların özgüvenli olmalarını, ailelerinin yanında olduğunu hissetmelerini sağlamakta ve ailelerinin desteğini alan öğrenciler katıldıkları etkinliklerde kendilerini daha rahat ifade edebilmektedir.

Anne ve babaların çocuklarının eğitim sürecine dahil olmaları öğrencilerin aldığı eğitimin tam olarak amacına ulaşmasında büyük öneme sahiptir. Bu bağlamda ailelerin eğitim okul dışında da devam etmekte olup eğitimin en fazla güçlendiği yer hiç şüphesiz aile ortamlarıdır (Tabak, 2020).

2.2.DÜNYADA AİLE KATILIMI

Ailelerin çocuklarının eğitim sürecine dahil olması birçok ülkede gerekli görülmektedir. Ailelerin çocuklarının eğitim sürecine katılımı öğrencilerin hem başarı hem gelişimi açısından gerekli gören ülkeler, eğitimde aileleri sürece dahil etmek amacıyla çeşitli düzenlemeler yapmıştır (Çuhadar, 2020). Ailelerin, çocuklarının eğitim sürecine katılımının gerekliliği ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde 1975 yılında yürürlüğe giren "Herkes için eğitim" yasası ile ortaya koyulmuştur (Keçeli-Kaysılı, 2008). Amerika Eğitim Bakanlığı (U.S. Department of Education) kapsamlı eğitim reformunda öğrencilerin akademik başarılarını artırmak amacıyla ailelerin eğitim sürecine dahil olmasının gerekliliği yer almaktadır (Akt. Çuhadar, 2020).

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi, çocukların aile içinde karar alma süreçlerine dahil edilmeleri, aile içi sorumlulukların belirlenmesinde çocukların görüşlerinin alınmasını bir sorumluluk olarak kabul etmiştir. Ayrıca çocuğun kişilik gelişimi için mutlu, sevgi ve saygı anlayışının yer aldığı bir aile ortamında yetişmesinin gerekliliği kabul edilmiştir (Akt. Mery, 2012).

İnsan Hakları El kitabında da bu konuda şu görüş dile getirilmiştir: "Anne babalardan çocuklarına gerekli yönlendiricilik ve yol göstericiliği yapmaları beklenmektedir. Ancak anne babalar bu yöndeki girişimlerinde çocukların gelişen yeteneklerini, yaşını ve olgunluk düzeyini dikkate almak zorundadırlar" (Akt. Mery, 2021).

Epstein birçok ülkede ailelerin çocuklarının eğitimin çok fazla takip etmediğini, özellikle eğitim seviyesi düşük olan ailelerin çocuklarının eğitim sürecine daha az katılım gösterdiğini ifade etmektedir. Bu yüzden aileleri eğitim sürecine dahil etmek amacıyla ailelere yönelik bilgilendirici uygulamalar, eğitimler yapılmasının gerekliliğini belirtmiştir (Epstein, 1995).

Aile eğitimi ile ilgili ilk resmi anne baba eğitim sınıfları Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkmıştır ve bu eğitim sınıflarında anne baba eğitimi ile ilgili özellikle çocuk gelişimi konusunda birçok program yapılmaktadır (Akt. Gülmez, 2014).

31 Aralık 2019 tarihinde, Çin'in Hubei eyaletinin Vuhan şehrinde başlayan ve pandemi olarak kabul edilen Covid-19 salgını ile birlikte birçok ülkede eğitime ara verilmiştir (Budak ve Korkmaz, 2020). Yapılan araştırmalar sonucunda, bu süreçte birçok ülkenin eğitim ve öğretimin devam etmesi için çeşitli önlemler aldığı ve eğitimde sürekliliği sağlamak için yeniliklere ve düzenlemelere ihtiyaç olduğu görülmüştür.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) (2020) verilerine göre, 07 Nisan 2020 itibarıyla, Coronavirüs (Covid-19) pandemisi sebebiyle 188 ülkede okullar kapatılmıştır. UNESCO tarafından ülkelerin uzaktan eğitim süreçlerine yardımcı olacak platformlar, uygulamalar ve kaynaklar paylaşılmıştır. UNESCO, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) ve Dünya Bankası aynı zamanda ülkelerde alınan önlemleri rapor etmekte, imkanı olan ülkeleri, ülkeleri etkilenen öğrencileri ve aileleri desteklemeye, büyük ölçekli kapsayıcı uzaktan eğitim programlarını uygulamaya davet etmiştir (UNESCO, 2020).

Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Acil Yardım Fonu (UNICEF) ve Microsoft, COVID – 19' dan etkilenen çocukların eğitimlerine evde devam etmelerine destek olmak amacıyla küresel bir öğrenme platformu geliştirmiştir. UNICEF, Microsoft ve Cambridge Üniversitesi tarafından kurulan dijital öğrenme platformunu Öğrenme Pasaportu olarak adlandırmıştır. Öğrenme Pasaportu ile öğrencilerin ev ortamında öğrenmeye devam etmeleri amaçlanmıştır. Aynı zamanda bu platform öğrenci, öğretmen ve eğitimciler için büyük kolaylık sağlamak ve yararlanabilecekleri kaynak imkanı oluşturmaktadır. Bu platformda tüm ülkelerin kendi dillerinde ulaşabilecekleri kaynak ve içerikler yer almaktadır (UNICEF, 2020).

Her ülke kendine uygun olan uzaktan eğitim programını kullanmıştır. Uzaktan eğitim programı daha önceden var olan ülkeler uzaktan eğitim sürecine mevcut sistemleri üzerinden devam etmekte, bazı ülkelerde ise internet, radyo ve televizyon gibi araçları kullanmaktadır (Yılmaz vd., 2020). Uzaktan eğitim sürecinde öğrenciler eğitimlerine evde devam ettikleri için ailelere daha çok sorumluluklar düşmektedir. Dolayısıyla aile katılımının önemi daha çok artmıştır.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde birçok ülkenin pandemi sebebiyle uzaktan eğitim devam ederken ailelere bu süreçte daha çok sorumluluklar yüklediği ve onları

çocuklarının eğitim sürecine dahil ettiği görülmektedir. Örneğin Çin’ de uzaktan eğitim sürecinde ailelere, çocuklarını takip etme sorumluluğu verilmiştir(Yılmaz vd., 2020). İrlanda’ da ailelerin çocuklarının eğitim sürecine katılımı ile evde yaptıkları çalışmaların öğrenciler üzerinde faydalı olup olmadığını belirlemek için velilere anket uygulanmış ve anketten elde edilen bulgulara göre uzaktan eğitimde aile ile birlikte evde yapılan çalışmaların öğrenciler için faydalı olduğu belirlenmiştir (Budak ve Korkmaz, 2020). Estonya’ da ise pandemi sürecinde velilere, uzaktan eğitimde çocuklarına yardımcı olmaları için açık bir web semineri düzenlenmiştir (Yılmaz vd., 2020).

2.3.TÜRKİYE’ DE AİLE KATILIMI

Türk Eğitim Sisteminde okul-aile işbirliği ilk olarak, 1946’ daki 3. Milli Eğitim Şurası’ nda gündeme gelmiştir (Lindberg, 2017). Türkiye’de aile katılımı ilk önce okulöncesi ve ilköğretim kurumlarında uygulanmaya başlamıştır. Fakat yapılan araştırmalar incelendiğinde aile katılımı ile ilgili çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Son yıllarda okulların hedeflerini ailelerin katılımı olmadan gerçekleştiremeyeceği anlaşılmış ve aile katılımının artırılması için yasal ve yönetsel düzenlemeler yapılmıştır (Gülmez, 2014).

Türkiye’ de 2005 yılında ailelerin çocukları ile birlikte eğitim sürecinde aktif olarak yer almaları için Öğrenci-Okul-Veli Sözleşmesi yürürlüğe konulmuştur (Lindberg, 2017). Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 16. maddesinde de eğitim sürecine aile katılımı şu şekilde yer almaktadır: “Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında işbirliği sağlanır. Bu amaçla okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Okul-aile birlikleri, okulların eğitim ve öğretim hizmetlerine etkinlik ve verimlilik kazandırmak, okulların ve maddi imkanlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak üzere bağışları kabul etmektedir” (Milli Eğitim Temel Kanunu, 2009).

Milli Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği’ nde okul-aile birliğinin sorumluluklarına şu şekilde yer verilmiştir: “ Okul ile aile arasında bütünleşmeyi gerçekleştirmek, veli ile okul arasında iletişimi ve işbirliğini sağlamak, eğitim ve

öğretimi geliştirici faaliyetleri desteklemek, okulun ve maddi imkanlardan yoksun öğrencilerin eğitim ve öğretimle ilgili zorunlu ihtiyaçlarını karşılamaktır” (MEB, 2013). Ayrıca aile ile okul işbirliği 2023 Eğitim Vizyonu’nda temel amaçlar arasında gösterilmektedir (MEB, 2018).

Türk eğitim sisteminde, okul-aile ilişkilerinin amaçlarının neler olduğu ile ilgili yasal ve yönetsel düzenlemelere yer verildiği görülmekte, fakat uygulamaya geçilemediği için istenilen sonuçlara ulaşılamamıştır (Özbaş ve Badavan, 2009).

Türkiye’de aile katılımı ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde çalışmaların daha çok okulöncesinde olduğu görülmektedir. Son yıllarda ise sınırlı sayıda olmasına rağmen ilkokul, ortaokul yaş gruplarında da aile katılımı çalışmaları yapılmaktadır. Bu açıdan aile katılımı çalışmalarının arttırılması büyük önem taşımaktadır (Eren ve Şenol, 2017).

Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak kabul edilen Covid-19 salgını diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’ yi de etkilemiştir (Budak ve Korkmaz, 2020). Türkiye’ de ilk vakanın görülmesi ile birlikte 12 Martta tüm okullar ve üniversitelerde eğitime ara verilmiştir ve uzaktan eğitime geçilmiştir. Okulların kapatılmasının sebebi öğrencilerin birbiriyle teması sonucu salgının yaygınlaşacağı ihtimalidir (Yılmaz vd., 2020). Dolayısıyla salgından en çok etkilenen alanlardan biri hiç şüphesiz eğitim olmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından “Eğitsel e-içeriğin sağlanması ve yönetilmesi” adı altında Eğitim Bilişim Ağı (EBA) olarak daha önceden kurulmuş olan EBA uzaktan eğitim sürecinde daha çok kullanılmaya başlamıştır (Kaçan, 2020). Uzaktan eğitim sürecinde EBA’ ya tüm öğrencilerin rahatlıkla kullanabilmesi için yenilikler getirilmiştir (Başaran vd., 2020). EBA öğretmen ve öğrencilere çeşitli kaynak ve materyal imkanı sunmaktadır. Aynı zamanda öğretmenler kendi soru ve kaynaklarını oluşturabilmekte ve öğrencilerle paylaşabilmektedir. Pandemi sürecinde EBA üzerinden geliştirilen Canlı Derslerle öğrencilerle etkileşimli olarak uzaktan eğitim imkanı sağlanmaktadır (Güvendi, 2014).

Pandemi sürecinde eğitim ve öğretimin sürdürülebilmesi ve teknolojik imkanları olmayan öğrenciler için 23 Mart 2020 tarihinde EBA TV İlkokul, Ortaokul ve Lise olmak üzere üç ayrı kanal kurulmuştur. Bu kanallarda 1.sınıftan 12.sınıf

seviyesine kadar ve her ders saati 20-25' er dakika olacak şekilde ders anlatımları devam etmektedir. Ders aralarında ise öğrencilere eğitici ve eğlenceli etkinlikler sunmak amacı ile “Etkinlik Kuşağı” yer almaktadır (Başaran vd., 2020). Aynı zamanda Coronavirüs tedbirleriyle ilgili hem öğrencileri hem velileri bilinçlendirmek amacıyla okullarda ve sosyal medyada bilgilendirme çalışmaları yapılmaktadır. Öğrenci, öğretmen ve velilerin bu süreci rahatlıkla geçirebilmesi için MEBİM Çağrı Merkezi üzerinden destek ve yönlendirme hizmeti sunulmaktadır (Selçuk, 2020).

Milli Eğitim Bakanlığının sunduğu uzaktan eğitim sürecinin nasıl ilerlediğini ve öğrencilerin bu süreçten ne şekilde faydalandığını en iyi gözlemleyen hiç şüphesiz velilerdir. Bu süreçte en önemli görev ailelerin olmuştur. Bu bağlamda ailelerin uzaktan eğitim süreci ile ilgili bilgilendirilmesi önem kazanmıştır. Bu sebeple çeşitli televizyon programları “EBA TV – Veli Kuşağı” ve veli bültenleri yayınlanmıştır. Aynı zamanda Halk Eğitim Merkezlerinde veli eğitimleri başlamıştır (Selçuk, 2020).

Selçuk (2020): “Çocukların sürekli kapalı ortamda bulunması onları strese sokabilir. Bu anlamda ailece birlikte bir şey yapmak önemlidir. Bu yüzden evin bir köşesi bu tür etkinlikler için ayrılabilir.” Bu bağlamda “Eğitim Takvimi” adı verilen, içinde her güne oyun ve etkinlik önerilerinin olduğu takvim yayınlanmıştır.

2.4.UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE AİLE KATILIMI

Uzaktan eğitim, öğretmen ve öğrencilerin farklı yerlerde bulunduğu ve etkileşimli teknoloji araçlarından faydalanılarak iletişimin sağlandığı eğitim olarak tanımlanmaktadır (Yılmaz vd., 2020). Kaçan ve Gelen ise uzaktan eğitimi, öğretmen ve öğrencinin farklı ortamlarda olduğu, senkron ya da asenkron olarak gerçekleşen bir eğitim olarak tanımlamaktadır. Asenkron eğitim, öğretmen ve öğrencinin farklı ortamlarda bulunduğu ve farklı zaman dilimlerinde etkileşim halinde oldukları eğitim olarak tanımlanmaktadır (Balaban, 2012). Senkron eğitim, öğretmen ve öğrencinin farklı yerlerde bulunmalarına rağmen aynı zaman diliminde etkileşim halinde oldukları eğitimidir. Senkron eğitim, öğretmen ve öğrenci arasında karşılıklı iletişim kurulmasına olanak sunmaktadır (Yorgancı, 2014).

Ülkemizde pandemi sürecinde eğitim ve öğretimin devam etmesi için uzaktan eğitime geçilmiştir. Bu süreçte öğretmen ve öğrenci ile birlikte ailelere de önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu süreçte öğrencilere duygusal, psikolojik destek sağlama, evde uzaktan eğitim sürecine devam edebilmeleri için gerekli ortamı hazırlama, beslenme, uyku düzenleri, eğitimlerini destekleme ve takip etme sorumluluğu ailelere düşmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde ailelerin yeterli bilgi sahibi olmadıkları için çocuklarına çok fazla destek olamadıkları, aynı zamanda çocuklarının geri kalmamalarını istemedikleri ve kendilerini bu konuda yetersiz gördükleri sonucuna ulaşılmıştır (Derkuş, 2020).

Alanyazın incelemesinde uzaktan eğitim sürecinde aileleri eğitim sürecine ne şekilde dahil edilebileceği ve aileleri evde eğitim süreçleri ile ilgili bilinçlendirme konusunda yeterli çalışma olmağı görülmüştür. Bu bağlamda bu çalışma alana önemli bir kaynak sunma özelliği taşımaktadır.

2.5. AİLE KATILIMINI ENGELLEYEN ETMENLER

Anne ve babalar öğrencilerin örnek aldıkları en önemli kişiler olmakla birlikte, aynı zamanda eğitim sürecinde öğretmenlere yardımcı olan en önemli kişilerdir (Keçeli-Kaysılı, 2008). Anne ve babanın çocuğunun eğitim sürecine katılması eğitimin okul dışında da devam etmesi açısından önemlidir (Atakan, 2010). Bazı aileler eğitimi sadece öğretmenlerin sorumluluğu olarak görmektedir fakat eğitim öğrencinin sosyal çevresinde de devam etmekte ve bu noktada devamlılığı sağlayan aileler olmaktadır (Tabak, 2020).

Ülkelerin eğitim sorunlarına bakıldığında birçok ülkede ortak sorunun okul ile aile işbirliğinin ve iletişiminin eksikliği olduğu görülmektedir (Arslanargun, 2007). Yapılan araştırmalar sonucunda aile katılımını etkileyen etmenlerin genel olarak şunlar olduğu görülmüştür; ailenin kültürel özellikleri, ailenin sosyoekonomik düzeyi, ailelerin okul etkinliklerine karşı ilgisiz olması, zaman sınırlılığı, ailenin eğitim düzeyinin düşük olması, kardeş sayısı, yönetici ve öğretmenlerin okul-aile iletişiminde ilgisiz, isteksiz olması ve yeterli bilgiye sahip olmamaları, istekli velilerin katılım konusunda yeterli bilgiye sahip olmamaları, öğretmen, yönetici ve

velilerin aile katılımına yönelik tutumları, ailelerin eğitim sürecini sadece okul ile eşdeğer görmeleri, katılımların çoğunlukla velilerin okula gelip öğrencinin notlarını öğrenmek amaçlı olması, okul ve ailenin karşılıklı iletişim sorunları şeklinde sıralanabilir (Keçeli-Kaysılı, 2008; Arslanargun, 2007; Tabak, 2020; Atakan, 2010; Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010; Lindberg, 2017; Nayır ve Sarı, 2020).

Moore ve Lasky (2001) ise aile katılımını engelleyen faktörleri ikiye ayırmışlardır. Bunlar; kişisel-duygusal nedenler ve toplumsal-örgütsel nedenlerdir. Kişisel-duygusal nedenleri kendi içinde üç alt başlık altında ele almışlar. Bunlar; ailelerin okul etkinliklerine gösterdikleri ilgi, anne babalık yetileri ve çocuklarına sağladıkları destekler, öğretmenlerin ailelere ilişkin sosyal olarak olumsuz varsayımlarda bulunması şeklindedir. Toplumsal-örgütsel nedenler ise şu şekildedir; ailenin sosyal koşulları, aile katılımına ilişkin öğretmen ve velinin farklı beklentisi, ailelerin dışlanması, değerlendirmenin tek taraflı olması, aile katılımına ilişkin düzenlemenin olmaması şeklinde sıralanmıştır (Akt. Keçeli-Kaysılı, 2008).

Aile katılımını bazı veliler sadece veli toplantılarına katılma, çocukların ihtiyaçlarını ekonomik olarak giderme olarak görse de aile katılımı, öğrencilerin hem bilişsel hem duygusal hem psikomotor becerilerinin gelişiminde de önemlidir (Tabak, 2020). Öğretmen ve ailelerin aile katılımı ile ilgili bilgi düzeyleri, düşünceleri ve algıları ailelerin çocuklarının eğitim sürecine katılım düzeyini, öğretmenlerin ise aileri sürece ne derece dahil ettiklerini belirleyen önemli etmenlerdir (Lindberg, 2017).

2.6.AİLE KATILIMI İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Literatürde okul aile işbirliği, aile katılımının öğrencilerin akademik başarısına etkisi, ailelerin çocuklarının eğitim sürecine katılım düzeyleri, öğretmenlerin ve anne babaların aile katılımına yönelik görüşleri ile ilgili çeşitli araştırmalar yer almaktadır.

Keçeli-Kaysılı (2008) yaptığı çalışmada, aile katılımını, aile katılımını engelleyen etmenleri açıklamış ve aile katılımının akademik başarıya etkisini gösteren çalışmaları incelemiştir. Araştırmanın sonucunda, çocukların akademik

başarılarının arttırılmasını amaçlayan aile katılımının aynı zamanda aile katılımının aile içi iletişimi arttırdığı ve ailelerin de çocukları ile birlikte öğrendikleri fakat aile katılımın yeterli düzeyde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda bu araştırmada, aileleri eğitim sürecine katılımını arttırmak amacıyla öğretmenlerin ailelerle iletişim halinde olmaları ve onları çocuklarının gelişimleri konusunda bilgilendirmeleri, ailelerle birlikte yapılacak etkinliklerin verilmesi, aile katılım programlarının düzenlenmesi önerilmiştir.

Orçan-Kaçan, Dönmez ve Kimzan (2020) yaptıkları çalışma, anne babaların aile katılımına yönelik görüşlerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu araştırma okul öncesi eğitim kurumuna devam eden öğrencilerin anne ve babaları ile yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda, annelerin, babalara göre okul ve öğretmenler ile daha fazla iletişim ve etkileşim halinde oldukları ve evde öğrenciler ile birlikte yapılan destekleyici çalışmalara katılımda annelerin, babalara göre daha fazla katılım gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Çelenk (2003) yaptığı çalışmada, ilköğretim okulları birinci sınıf öğrencilerinde, aile katılımı ile okuduğunu anlama başarısı arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma amaçlı örnekleme tekniği ile seçilen 233 ilköğretim okulu 1.sınıf öğrencisi üzerinde uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda, eğitim sürecine dahil olan ailelerin çocuklarının, okuduğunu anlama başarılarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aslanargun (2007) yaptığı çalışmada, okul ile aile arasındaki mevcut iletişimin durumunu tespit etmek, iletişim kopukluğunun sebeplerini araştırmak ve aile katılımının çocuğun akademik başarısına olan etkisini araştırmayı amaçlamıştır. Bu araştırmanın sonucunda, okullarda bulunan okul-aile birliklerinin aktif olmaması, okul yetkilileri ve ailelerin kayıt dönemleri ve önemli durumlar dışında bir araya gelememesi okul-aile arasında yaşanan en önemli sorunlar olarak görülmüştür. Ayrıca en önemli sorun olan iletişim probleminin ortadan kaldırılmadan etkili bir okul-aile işbirliğinin olamayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Ailelerin çocuklarının eğitim sürecine dahil olmaları ve okul ile işbirliği içinde bulunmaları, öğrencilerin akademik başarısının arttırılmasında gerekli olduğu ulaşılan sonuçlar arasındadır.

Lindberg ve Demircan (2013) alanyazında aile katılımı ile ilgili çalışmaların daha çok okul öncesi ve ilkokul dönemlerinde yapıldığı ve değerlendirme araçlarının yine okul öncesi ve ilkokul dönemlerine yönelik yer aldığı, lise kademesindeki çalışmaların oldukça sınırlı olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu bağlamda yaptıkları çalışmada, Epstein ve ark. tarafından geliştirilen “Ortaöğretim Okullarında Aile Katılımı: Öğretmen ve Veli Ölçekleri” ni Türkçeye uyarlamışlardır. Araştırma grubunu 221 öğretmen ve 252 veli oluşturmaktadır. Ölçeklerin analizi sonucunda, uyarlanan ölçeklerin, Türkiye’de kullanılmasının uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şentuna (2019) yaptığı çalışmada, fen bilimleri dersinde aile katılımına yönelik yönetici, öğretmen ve veli görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 11 yönetici, 5 fen bilimleri öğretmeni, 385 öğrenci ve 336 veli katılmıştır. Araştırmanın verileri Yönetici Aile Katılım Anketi, Öğretmen Aile Katılım Anketi, Veli Aile Katılım Anketi, Öğrenci Aile Katılım Anketi ile elde edilmiştir. Araştırmanın sonucunda velilerin aile katılımı ile ilgili yeterli bilgi sahibi olmadıklarını ve bu konuda veli eğitimi almalarının gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır.

Gülmez (2014) yaptığı çalışmada, veli eğitimi desteğiyle yürütülen 5. sınıf Maddenin Değişimi ünitesi öğretiminin, öğrencilerin Fen ve Teknoloji dersindeki akademik başarılarına ve tutumlarına etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Bu araştırma yarı deneysel bir çalışma olup, 5. sınıfta öğrenim gören 30’u deney, 30’ u kontrol grubu olmak üzere 60 öğrenci yer almaktadır. Bu araştırmanın sonucuna göre, veli eğitiminin öğrencilerin akademik başarılarını ve derslere olan tutumlarını olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Aynı zamanda veli eğitiminin okul-aile işbirliğini ve iletişimi arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Aksu (2014) yaptığı çalışmada, ortaokulda öğrenim gören çocukların ailelerinin, çocuklarının fen dersinde ev temelli öğrenme etkinliklerine ne ölçüde katıldıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 5.-8. Sınıfa devam eden 580 öğrenci velisi oluşturmuştur. Bu araştırmanın sonucunda velilerin eğitim ve gelir düzeylerinin çocuklarının ev temelli öğrenme etkinliklerine katılım düzeylerinde önemli olduğu görülmüştür. Bu bağlamda ailelerin ev temelli öğrenme etkinliklerine katılım konusundaki eksiklerinin giderilmesi için aile katılımı konusunda eğitim politikalarının geliştirilmesi, aile eğitim programlarının

düzenlenmesi ve aile eğitim materyallerinin hazırlanarak uygulamaya geçirilmesi önerilmiştir.

Özbaş ve Badavan (2009) yaptıkları çalışmada, ilköğretim okulu yöneticilerinin okul-aile ilişkileri konusunda yapmaları gereken ve yapmakta oldukları işlerin düzeyine ilişkin yönetici ve veli görüşleri ile bu görüşler arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini yansız olarak belirlenen toplam 92 ilköğretim okulundan 284 yönetici ile 384 öğrenci velisi oluşturmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, veliler de yöneticiler de okul-aile ilişkileri konusunda yapılması gereken çalışmaları gerekli görmektedir.

Atakan (2010) yaptığı çalışmada, okulöncesi eğitiminde aile katılımı çalışmalarının öğretmen ve anne baba görüşlerine göre değerlendirilmesini amaçlamıştır. Araştırmada 11 okulöncesi öğretmeni ve 20 okul öncesi velisi yer almıştır. Araştırma sonucunda, öğretmen ve velilerin aile katılımını gerekli gördüğü fakat velilerin aile katılımı ile ilgili yeteri kadar bilgisi olmadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda, aile katılımı çalışmalarının daha verimli hale getirilmesi için veli eğitimleri düzenlenmesi, öğretmen-veli işbirliği ve iletişimi, etkinliklere velilerinde dahil edilmesi önerilen çalışmalar arasındadır.

Erdoğan ve Demirkasımoğlu (2010) yaptıkları çalışmada, öğretmen ve yöneticilerin, ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmaya 10 yönetici ve 10 öğretmen katılmıştır. Araştırmanın sonucunda yönetici ve öğretmenlerin aile katılımını gerekli gördükleri fakat aileleri yeterince sürece dahil etmedikleri ortaya konmuştur. Ayrıca ailelerin eğitim sürecine katılım konusunda isteksiz ve pasif olduğu, ailelerin aile katılımını sadece veli toplantıları ile sınırlı gördüğü belirlenmiştir.

Tabak (2019) yaptığı çalışmada, çocuğu özel okulda öğrenim gören ailelerin eğitime katılım ile ilgili görüşlerinin ortaya konularak gelir durumu ve eğitim giderlerinin eğitime katılıma etkisini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmaya 217 veli katılmıştır. Araştırma verileri Veli Katılım Görüşme Formu ve Veli Katılım Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmada özel okul velilerinin aile katılımını gerekli gördükleri, okulda ve evde aile katılımını olumlu gördükleri ve ailede başlayan

eğitimim çocuğun ileriki eğitim hayatını etkilediği fakat birçok ailenin aile eğitim sürecine nasıl dahil olacaklarını bilmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca aile katılımına yönelik görüşlerde, aile gelirin de etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aile katılımını arttırmak için ailelerin, aile katılımı hakkında bilgilendirilmeleri, ailelerinde sürece dahil olabilecekleri etkinliklerin planlanması araştırmada önerilmektedir.

Balcı ve şahin (2016) yaptıkları çalışmada, sosyal medyanın kullanıcılarına sunduğu özelliklerin eğitim programlarında aile katılımı için kullanılabilir bir araç olup olmadığı ve nasıl kullanılabileceği amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında kullanımı en yaygın olan sosyal medya aracı olan Facebook' un kullanıcılarına sunduğu özellikler aile katılımı çalışmalarına uyarlanmıştır. Böylece aile katılımının en büyük engellerinden biri olan zaman sorununun ortadan kaldırılabileceği elde edilen sonuçlar arasında yer almaktadır.

Alanyazında yer alan aile katılımı çalışmaları incelendiğinde çalışmaların daha çok okulöncesi ve ilkokul kademesi ile sınırlı olduğu, ortaokul ve lise kademesinde çok az sayıda çalışmanın yer aldığı görülmektedir. Ayrıca alışmalar incelendiğinde daha çok görüşlere yer verilen çalışmalara ağırlık verip, ailelerin eğitim sürecine nasıl dahil olabilecekleri ile ilgili etkinliklerin ve planların yer aldığı çalışmaların yeterli sayıda olmadığı görülmektedir. Bunun yanında uzaktan eğitim sürecinde aile katılımı ile ilgili yeterli çalışmanın bulunmadığı görülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, araştırma örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, araştırmanın tasarımı, araştırmanın geçerlik ve güvenilirliği ile araştırmanın güçlü ve sınırlı yönleri ortaya konulmuştur.

3.1.ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmanın amacı uzaktan eğitim sürecinde altıncı sınıf öğrencilerinin, öğretmenlerin ve velilerin aile katılımına yönelik algılarını ortaya koymaktadır. Bu çalışma nitel araştırma deseninin durum çalışması kapsamında sürdürülmüştür. Nitel araştırmanın en önemli özelliği, insanları, varlıkları ve olayları kendi doğal ortamlarında incelemesidir (Punch, 2005, s.142). Nitel araştırma Yıldırım ve Şimşek (2013) tarafından, görüşme, gözlem, doküman analizi gibi veri toplama araçlarının kullanıldığı, algıların ve durumların gerçekçi ve derinlemesine ortaya konmasını sağlayan bir araştırma olarak belirtilmiştir. Nitel araştırmalarda amaç konu ya da olay ile ilgili okuyucuya betimsel ve gerçekçi bir resim sunmaktır.

Bu çalışma durum çalışması kapsamında sürdürülmüştür. Durum çalışması, güncel olan durumları ve bu durumların nedenlerini ve sonuçlarını anlamak, tanımlamak ve tasvir etmek için kullanılan bir araştırma yöntemidir (Leymun vd., 2017). Creswell' e (2007) göre durum çalışması, gözlem, görüşme, belge, rapor, görsel-ışitsel materyaller gibi derinlemesine veri toplamayı içeren veri toplama araçları ile zaman içinde bir ya da birkaç durumu ortaya koyan nitel bir araştırma yaklaşımıdır. Zainal (2007) ise durum çalışmasını karmaşık konuları keşfetmeyi, anlamayı ve derinlemesine araştırma yapmayı sağlayan bir araştırma yöntemi olarak tanımlamıştır. Davey (1991)'e göre durum çalışması, zengin tasvir, derinlemesine bilgi ve bağlamsal analiz ile karmaşık durumları inceleme yöntemidir. Yin' e (2003,

s.13) göre durum çalışması, güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çevresinde inceleyen, olgu ve durum arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belli olmadığında kullanılan bir araştırma yöntemidir. Parker'e (2015) göre durum çalışması, karmaşık istatistiksel analizlerle bulguların elde edildiği deneysel çalışmalar yerine kişiler, olay veya kurumu detaylı olarak incelemesine özgün çalışmalardır.

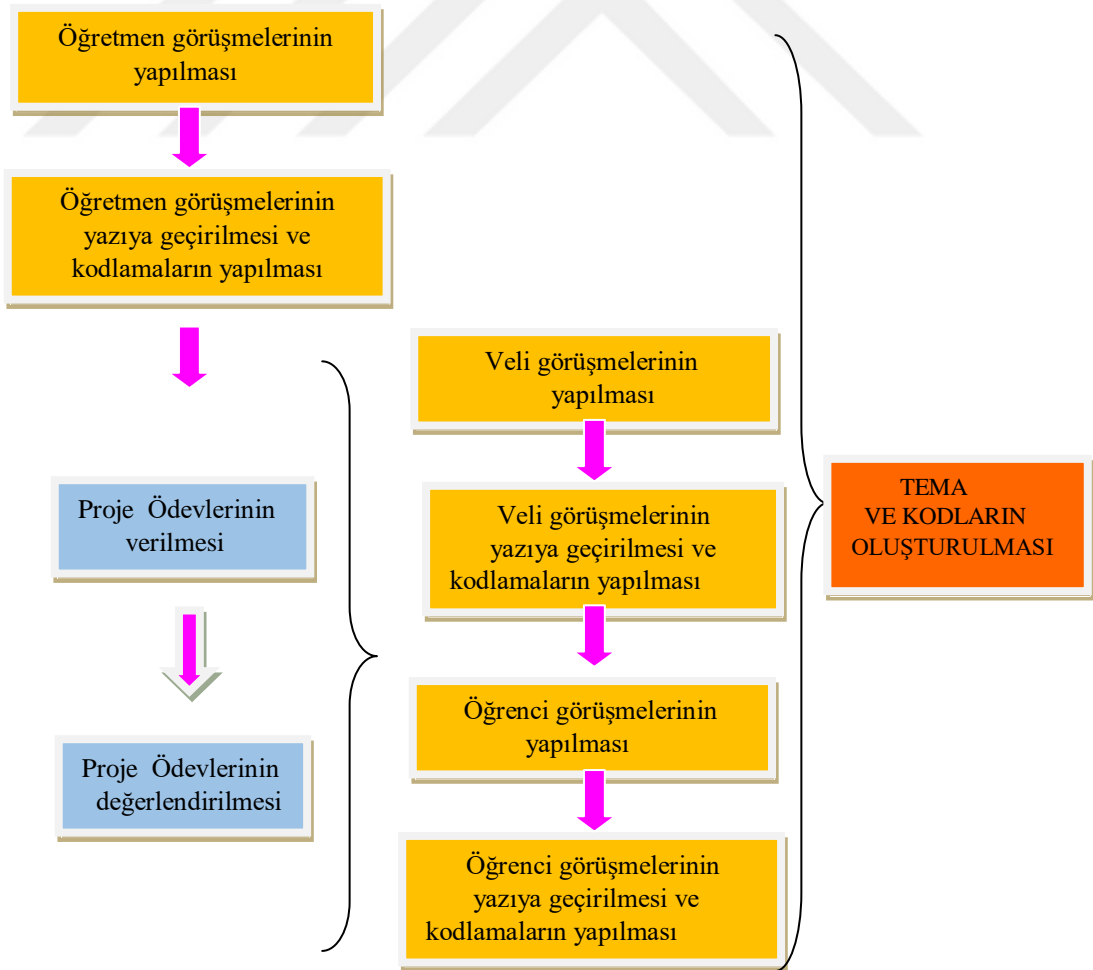
Nitel durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır. Yani bir duruma ilişkin etkenler (ortam, bireyler, olaylar, süreçler vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Alanyazında durum çalışmasının kullanılabilmesi için araştırılacak durumun güncel olması, araştırmacı kontrolünün olmaması gerektiği belirtilmiştir (Leymun vd., 2017).

Durum bir birey, grup, kurum ya da topluluk gibi sosyal bir birimin ya da olgunun derinlemesine açıklandığı ve analiz edildiği sınırlı ve bütüncül bir sistemdir (Stake, 1995, s.2; Merriam, 1998, s. 27). Bu anlamda durum, bir öğrenci, öğretmen, okul müdürü gibi bir birey olacağı gibi bir sınıf, okul, toplum gibi bir grup ya da politika, bir program da olabilir (Merriam, 1998, s. 27). Durum çalışmaları, farklı sosyal olguları “betimlemek”, “açıklamak” ve “değerlendirmek” amacıyla yapılmaktadır (Yin, 2003, s. 360). Betimleme amaçlı durum çalışmasında temel amaç, güncel bir olgunun açık olarak kavramsallaştırılması ve betimlenmesidir. Bu yolla okuyucuya, betimlenen olgunun gerçek ortama ilişkin görüş oluşturma olanağı sunulur. Açıklama amaçlı durum çalışmasında temel amaç, özel bir durumu açıklamaktır. Araştırmacı, durum ya da durumlarda yer alan olgular arasındaki örüntüleri ortaya çıkarmaya çalışır. Değerlendirme amaçlı durum çalışmasında ise temel amaç, olguya karar verme ve kesinleştirme kapsamında değerlendirme yapmaktır (Gall ve Borg, 1999; Akt. Çengelci, 2010). Uzaktan eğitim sürecinde aile katılımının öğrencilerin matematik algısını ne yönde etkilediğini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma betimleme amaçlı durum çalışması benimsenerek gerçekleştirilmiştir. Bunun yanı sıra Yıldırım ve Şimşek (2008, s. 290), “bütüncül tek durum deseni, iç içe geçmiş tek durum deseni, bütüncül çoklu durum deseni ve iç içe geçmiş çoklu durum deseni” olmak üzere dört tür durum çalışması deseninden söz etmektedir. Yin (2003) tarafından belirlenmiş olan bu desenlerden bütüncül

desenlerde tek bir analiz birimi, iç içe geçmiş desenlerde ise çoklu analiz birimleri bulunmaktadır. Bu araştırmanın analiz birimini ortaokul matematik derslerini yürüten matematik öğretmenleri, 6. sınıf öğrencileri ve bu öğrencilerin velileri olan ebeveynler oluşturmaktadır. bunun için araştırmada durum çalışması desenlerinden “bütüncül çoklu durum deseni” kullanılmıştır. Bu doğrultuda ortaokul matematik derslerini yürüten 5 matematik öğretmeni, 10 tane 6. sınıf öğrencisi ve bu öğrencilerin velileri olan 10 ebeveyn olmak üzere üç durum belirlenmiş ve her bir durum kendi içinde bütüncül olarak ele alınıp ardından karşılaştırılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

3.2.ARAŞTIRMANIN SÜRECİ

Araştırma sürecinde verilerin toplanma sürecini özetleyen şema aşağıda Şekil 3.1’ de verilmiştir.

Şekil 3.1 Araştırmanın süreci

Şekil 3.1 de görüldüğü gibi araştırma sürecine öncelikle öğretmen, öğrenci ve velilerin uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik görüşlerini incelemek amacıyla görüşme formlarının uygulanması ile başlanmıştır. İlk olarak ortaokul matematik öğretmenlerine öğretmen görüşme formu (EK 4) uygulanmış ve elde edilen veriler yazıya geçirilerek kodlar oluşturulmuştur. Öğretmenler ile yapılan görüşmeler ve görüşmelerin yazıya geçirilmesi yaklaşık iki haftalık bir sürede tamamlanmıştır. Sürecin ikinci kısmında ailelerin çocuklarının eğitim sürecine dahil olduklarında hem öğrencilerin hem velilerin görüşlerini belirlemek ve öğrencilerin matematik dersine olan algılarının ne yönde değiştiğini tespit etmek amacıyla ailelerle birlikte yapılacak dört adet proje ödevi (EK 7, EK 8, EK 9, EK 10) verilmiştir. Proje ödevleri her hafta bir tanesi yapılacak şekilde dört haftada tamamlanmış ve değerlendirme formu (EK 11) ile değerlendirmeleri yapılmıştır. Proje çalışmaları tamamlandıktan sonra veli görüşme formları (EK 5) ve öğrenci görüşme formları (EK 6) uygulanmış ve elde edilen veriler yazıya geçirilerek kodlar oluşturulmuştur. Veli ve öğrencilerle yapılan görüşmeler ve bu görüşmelerin yazıya geçirilerek kodların oluşturulması yaklaşık dört haftalık bir sürede tamamlanmıştır. Sürecin son aşamasında ise elde edilen kodlar ile temalar oluşturulmuştur. Böylelikle yaklaşık on haftalık uygulama süreci sona ermiştir.

3.3.ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın evrenini Kocaeli ilinin Gölcük ilçesinde bulunan bir ortaokulda görev yapan öğretmenler, öğrenciler ve veliler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yoluyla seçilen 5 matematik öğretmeni, 10 altıncı sınıf öğrencisi ve 10 veli oluşturmaktadır. Araştırmada kolay ulaşılabilir örneklem kullanılmasının sebebi pandemi sürecinde yaşanan erişim zorluğudur. Amaçlı örnekleme, bilgiye sahip olduğu düşünülen olayların detaylı olarak açıklanmasına imkan veren yöntemlerdir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmada yer alan katılımcılara ait bilgilere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Öğretmen	Cinsiyet	Öğrenim Durumu	Mesleki Kıdem	Görüşme Süresi
T1	K	Lisans	25-30 yıl	40 dk
T2	K	Lisans	1-5 yıl	40 dk
T3	K	Lisans	1-5 yıl	45 dk
T4	K	Lisans	6-10 yıl	38 dk
T5	K	Lisans	6-10 yıl	36 dk

Tablo 3.1 Öğretmenlere Ait Bilgiler

Veli	Cinsiyet	Öğrenim Durumu	Görüşme Süresi
V1	K	Lise	32 dk
V2	K	Lise	35 dk
V3	K	İlkokul	26 dk
V4	K	Lise	37 dk
V5	K	Okumamış	35 dk
V6	K	İlkokul	38 dk
V7	K	Okumamış	35 dk
V8	K	İlkokul	28 dk
V9	K	Lise	30 dk
V10	K	Önlisans	40 dk

Tablo 3.2 Velilere Ait Bilgiler

Öğrenci	Cinsiyet	Görüşme Süresi
Ö1	E	22 dk
Ö2	K	15 dk
Ö3	K	20 dk
Ö4	K	21 dk
Ö5	E	15 dk
Ö6	E	15 dk
Ö7	K	15 dk
Ö8	K	20 dk
Ö9	E	14 dk
Ö10	E	16 dk

Tablo 3.3 Öğrencilere Ait Bilgiler

3.4.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Alanyazın incelendiğinde durum çalışmaları için başlıca veri toplama araçları görüşme ve gözlemdir (Zainal, 2007). Araştırmada veri toplama aracı olarak nitel araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarından görüşme yöntemi kullanılmıştır. Stewart ve Cash (1985)' e göre görüşme “beceri, duyarlık, yoğunlaşma, bireyler arası anlayış, öngörü, zihinsel uyanıklık ve disiplin gibi pek çok boyutu kapsamaması açılarından, hem sanat hem de bilimdir” (Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2013). Tekin' e (2006) göre görüşme, araştırılan durumun tüm boyutlarını içine alan, açık uçlu soruların yer aldığı, birebir görüşülerek derinlemesine cevapların alındığı bir yöntemdir.

Görüşme türleri yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış, yapılandırılmamış görüşme olmak üzere üç grupta sınıflandırılabilir (Patton, 2002). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, yapılandırılmış görüşme tekniğinden biraz daha esnektir. Bu teknikte, araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme protokolünü hazırlar. Buna karşın araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir ve kişinin yanıtlarını açmasını ve ayrıntıları vermesini sağlayabilir (Türnüklü, 2000).

Bu bağlamda çalışma için görüşme yöntemi uygun görülmüştür. Görüşmelerde yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, açık uçlu ve esnek sorularla ulaşılmak istenen noktaların açığa çıkarılmasını kolaylaştıran veri toplama aracıdır (Özger ve Akansel, 2019). Yarı yapılandırılmış görüşme formu, uzman görüşü alınarak, kuramsal çerçeve oluşturulup ve alanyazın araştırılması yapıldıktan sonra hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular iki alan uzmanı tarafından incelendikten sonra, görüşme formları bir öğretmen, bir veli ve bir 6. sınıf öğrencisiyle anlam, dil ve anlatım açısından uygulamaya konmuş, pilot uygulamaları yapılarak gerekli düzenlemeler yapılmış ve son halini almıştır.

Görüşme sürecine başlamadan önce katılımcılara kişisel bilgi formları verilmiş ve böylece uygulamaya katılan öğrencilerin kendileri ve aileleriyle ilgili bilgiler toplanmıştır (EK 5). Velilere kişisel bilgi formu uygulanarak velilerin genel özellikleri (meslek vb konular) belirlenmiştir. Bilgi formunun uygulanması sonucunda ailelerin orta sosyo-ekonomik düzeye sahip oldukları belirlenmiştir.

Ayrıca öğretmenlere de kişisel bilgi formu uygulanmış ve mesleki deneyimleri belirlenmiştir (EK 4).

Araştırmanın problemlerini çözmek için matematik öğretmenlerine 14 soru, velilere 21 soru, öğrencilere 11 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Görüşmeler Koronavirüs (COVID 19) pandemi sürecinden dolayı uzaktan eğitim devam ettiği için öğretmen, veli ve öğrencilerden randevu alınarak telefon görüşmesi olarak gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler yaklaşık 45 dakika sürmüştür. Velilerle yapılan görüşmeler yaklaşık 40 dakika sürmüştür. Öğrencilerle yapılan görüşmeler yaklaşık 25 Dakika sürmüştür. Yapılan görüşmeler katılımcıların izni ve onayı ile kayıt altına alınmıştır.

Araştırmanın problemlerini çözmek için destekleyici bulgular olarak kullanabilmek ve amacıyla öğrencilerin aileleriyle birlikte yapacakları dört adet proje ödevi(EK 7, EK 8, EK 9, EK 10) verilmiştir. Proje çalışmaları ile ailelerin çocuklarının eğitim sürecine dahil olduklarında hem öğrencilerin hem velilerin görüşlerini belirlemek, ailelerin çocuklarının eğitim sürecine dahil edilmesinde proje ödevlerinin kullanılabilirliğini tespit etmek ve aile ile yapılan proje çalışmalarının öğrencilerin matematik dersine olan algılarını ne şekilde etkilediğini belirlemek amaçlanmıştır. Proje ödevleri her hafta bir çalışma olacak şekilde dört haftada tamamlanmış ve proje değerlendirme formu(EK 11) ile değerlendirmesi yapılmıştır.

3.5.VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE YORUMLANMASI

Veri analizi, araştırma sorularını cevaplamak için kullanılan bir süreçtir (Merriam, 2013, s. 168). Nitel araştırmalarda analiz süreci verilerin organizasyonunu, veri tabanının ön okuma işleminden geçirilmesini, temaları kodlama ve organize etmeyi, veri sunumunu ve bunları yorumlamayı içermektedir (Creswell, 2013, s. 179).

Bu çalışmada yapılan görüşmeler kayıt altına alınmış ve daha sonra bu kayıtlar dinlenerek yazıya geçirilmiştir. Görüşmeler sonucu elde edilen verilerin analizi için nitel içerik analizi kullanılmıştır. Nitel içerik analizinde amaç elde edilen verileri tasvir edecek kavramlara ve bağlamlara ulaşmaktır (Göncü vd., 2018). Aynı zamanda

içerik analizi, toplanan verilerin detaylı olarak analiz edilmesine ve betimsel bir yaklaşımla fark edilmeyen kavram ve temaların ortaya konmasına olanak tanır. Bu bağlamda içerik analizinde birbirine benzeyen veriler, belirli bir kavram ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek ve bunları belli bir düzende yorumlayarak yapılan bir analizdir(Yıldırım ve Şimşek, 2013).

İçerik analizinde toplanan veriler öncelikle kodlanır, sonra sırasıyla temalar bulunur, kodlar ve temalar düzenlenir ve son olarak elde edilen bulgular tanımlanır ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu çalışmada elde edilen görüşme kayıtları yazıya geçirilerek yazılı doküman haline getirilmiş ve doküman okunarak araştırmanın amacı çerçevesinde verilerin benzer ve farklı yerleri not alınarak kodlama sürecine başlanmıştır. Kodların birbiri ile ilişkilerine bakılarak kodlar kategorize edilmiş son olarak da araştırma sorularıyla ilişkilendirilecek temalara ulaşılmıştır. Derinlemesine yapılan içerik analizi sonucunda elde edilen veriler rapor edilmiştir.

3.6.GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK

Alanyazın incelendiğinde, araştırma sonuçlarının inandırıcılığı bilimsel araştırmanın en önemli kriterlerindedir. Bu bağlamda geçerlik ve güvenirlik bilimsel araştırmalarda büyük öneme sahiptir. Geçerlik, araştırma sonuçlarının doğruluğunu ifade eder. İç geçerlik, araştırma sonuçlarının inandırıcılığına ilişkindir. Dış geçerlik, araştırma sonuçlarının diğer kişi ve durumlara aktarılabilirliğini ifade eder. Güvenirlik, çalışmanın benzer katılımcılara tekrar uygulandığında sonuçların benzerliğini gösterir. Dış güvenirlik, araştırma sonuçlarının benzer bir ortamda aynı şekilde elde edilebilirliğine ilişkindir. İç güvenirlik, başka araştırmacıların aynı verilerle, benzer sonuçları elde edebilmeleri ile ilişkindir (Başkale, 2016; Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Geçerlik ve güvenirlik, türüne bakılmaksızın herhangi bir araştırmanın kavramsal çerçevesinin oluşturulması, verilerin toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanması ile bulgularının sunulması aşamalarını ilgilendiren önemli kaygılardır (Merriam, 2013). Bilimsel araştırmanın en önemli ölçütlerinden biri olarak kabul

edilen geçerlik ve güvenilirlik, araştırmalarda en yaygın olarak kullanılan iki ölçüttür (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 255). Lincoln ve Guba (1985), nicel araştırmadan farklı olarak nitel araştırmalarda iç geçerlik yerine inandırıcılık; dış geçerlik yerine teyit edilebilirlik kavramlarının olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle bu araştırmada da geçerlik ve güvenilirlik şu şekilde incelenmiştir.

3.6.1.İnandırıcılık

İnandırıcılığı ortaya koymak için Lincoln ve Guba (1985) beş teknik önermiştir. Bunlardan ilki, bulguların inandırıcılık olasılığını artıran etkinlikler üretilmesidir. Bunun için uzun süreli katılım, sürekli gözlem ve çeşitleme yapılabilir (Lincoln, 1985, s. 301). Veri toplama aşamasına uygun ve yeterli katılım için çelişkili ve olumsuz durumların aranmasını da kapsayabilecek bir biçimde belirli bir doygunluğa ulaşana kadar veri analizine devam edilmesi ve bu iş için yeterli zaman harcanması gerekmektedir. Çeşitleme için ortaya çıkan bulguların doğruluk ve geçerliğinin kontrolü için birden fazla araştırmacı, çoklu veri kaynağı ya da çoklu veri toplama yönteminin kullanılması gerekmektedir (Merriam, 2013, s. 221). Denzin' e (1970) göre farklı araştırmacıların, çoklu veri kaynaklarının (zaman, yer, kişi) ve çoklu yöntemlerin (gözlem, görüşme, video kayıtları, fotoğraflar, dokümanlar) kullanılması inandırıcılığı arttırmaktadır (Erlandson vd., 1993). Bu bağlamda bu araştırmada, projelerin sürdürülmesi aşamasında çekilen fotoğraflar ve video kayıtları, projelerle ilgili öğrencilerden ve velilerden alınan geri bildirimler ve görüşmeler yoluyla veriler elde edilmiştir. Matematik öğretmenlerinin yanı sıra öğrencilerden ve velilerden de bu süreçte veri toplanarak katılımcı boyutunda çeşitleme yoluna gidilmiştir.

3.6.2.Aktarılabilirlik

Erlandson ve diğeri (1993) nitel araştırmalarda “ayrıntılı betimleme ve amaçlı örneklemenin” aktarılabilirliği arttırdığını belirtmiştir. Ayrıntılı betimleme

nitel araştırmada sıklıkla kullanılmaktadır. Bu bağlamda bu araştırmada da proje uygulamaları sürecinde elde edilen veriler ile öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinden elde edilen bilgilerden yararlanılarak ayrıntılı betimlemeler yapılmıştır. Araştırmada ortaya çıkan temalara ilişkin olarak ayrıntılı betimleme ile örnekler sunulmuştur. Bunun yanı sıra araştırmaya katılan öğretmenler, öğrenciler ve veliler de amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiştir.

3.6.3. Tutarlılık

Lincoln ve Guba (1985), tutarlılığı ya da başka bir deyişle güvenilirliği sağlamak için yöntemlerin çeşitlemesi ve güvenirliliğin denetlenmesi stratejilerini önermektedir. Yöntem çeşitlemesine uygun olarak araştırmada proje ödevleri ve bu yolla elde edilen fotoğraflar, dokümanlar, video kayıtları ve görüşme tekniğı kullanılmıştır. Bunun yanı sıra elde edilen verilerin nerede, nasıl ve ne zaman toplandığına ilişkin detaylı bilgiler verilmiştir.

3.6.4. Teyit Edilebilirlik

Teyit edilebilirlik ya da nesnellik olarak adlandırılan bu kavram, güvenilirlik denetimi yapılırken izlenen yolun ve sürecin ayrıntılı bir biçimde belirtilmesini gerektirmektedir (Lincoln ve Guba, 1985). Bu araştırmanın teyit edilebilirliği boyutunda araştırmacı görüşme sürecinde elde ettiği verileri iki alan uzmanına sunmuştur. Proje videoları da hem araştırmacı hem de bir alan uzmanı tarafından incelenmiştir. Video analizleri bittikten sonra ulaşılan temalar ve kodlamalar uzman görüşü bitiminde, uzman ve araştırmacı aynı kalan ve farklılaşan temalar üzerine tekrar tartışmışlardır. Sonuçta oluşturulan temalarda tutarlılığın hesaplanması için Miles ve Huberman' ın görüş birliği formülü $[P = (\text{görüş birliği} / \text{görüş birliği} + \text{görüş ayrılığı}) \times 100]$ kullanılmıştır. Bu bağlamda araştırmada gözlem verilerinin analizinde .85 oranında görüş birliğine varılmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşme verilerinin analizinde .98, velilerle yapılan görüşme verilerinin analizinde .95 ve

öğrencilerle yapılan görüşme verilerinin analizinde .92 oranında görüş birliğine varılmıştır. Bu oran, araştırma için güvenilir kabul edilmiştir (Miles ve Huberman, 1994).

Özetlemek gerekirse, bu çalışmada geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanırken alanyazın incelemesi yapılmış, kuramsal çerçeve oluşturulmuş ve uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Ayrıca 1 öğretmen, 1 veli ve 1 öğrenci ile pilot görüşmeler yapılarak, katılımcıların geribildirimleri ile görüşme formu düzenlenmiştir. Görüşmeler yazıya geçirildikten sonra katılımcıların teyit etmesi için kendileri ile paylaşılmış ve geribildirim alınmıştır. Veriler analiz edilirken detaylı olarak incelenmiş, katılımcıların ifadeleri olduğu gibi yazıya geçirilmiştir. Aynı zamanda veriler analiz edilirken uzman görüşü alınmış ve elde edilen bulgular karşılaştırılarak görüş birliğine varılmıştır.

Araştırmada geçerlik ve güvenilirliğin yanı sıra etik kurallara da dikkat edilmiştir. çünkü bir çalışmanın geçerlik ve güvenilirliği önemli ölçüde araştırmacı etiğine bağlıdır. Etik kuralların uygulanması bir birey olarak araştırmacının sahip olduğu değerler ve ahlak anlayışı ile yakından ilişkilidir. Araştırma sürecinde herhangi bir biçimde yer alacak bireyler ile katılımcıların olası zarardan korunması, özel yaşamın gizliliğinin korunması, kişinin bilgisi ve isteği olmadan onunla ilgili bir karar alınmaması ve araştırma süreçlerine hile karıştırılmaması etik kurallardan bazılarıdır (Merriam, 2013). Bu bağlamda araştırmaya katılan katılımcılara araştırmayla ilgili önceden bilgiler verilmiş, araştırmadaki öğrencilerin velilerinden (EK 3) ve Kocaeli İl Milli Eğitim Müdürlüğünden (EK 2) gerekli izinler alınmıştır. Araştırmada yer alan katılımcıların gerçek isimleri yerine numaralandırma yapılarak (T1 (Öğretmen1), Ö1 (Öğrenci 1), V1 (Veli 1)) özel yaşamın gizliliği korunmuştur. Araştırma verileri uzmanların görüşlerine sunulurken araştırmaya hile karıştırılmamıştır. Bunlar doğrultusunda araştırmada etik kurallara dikkat edildiği söylenebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.BULGULAR

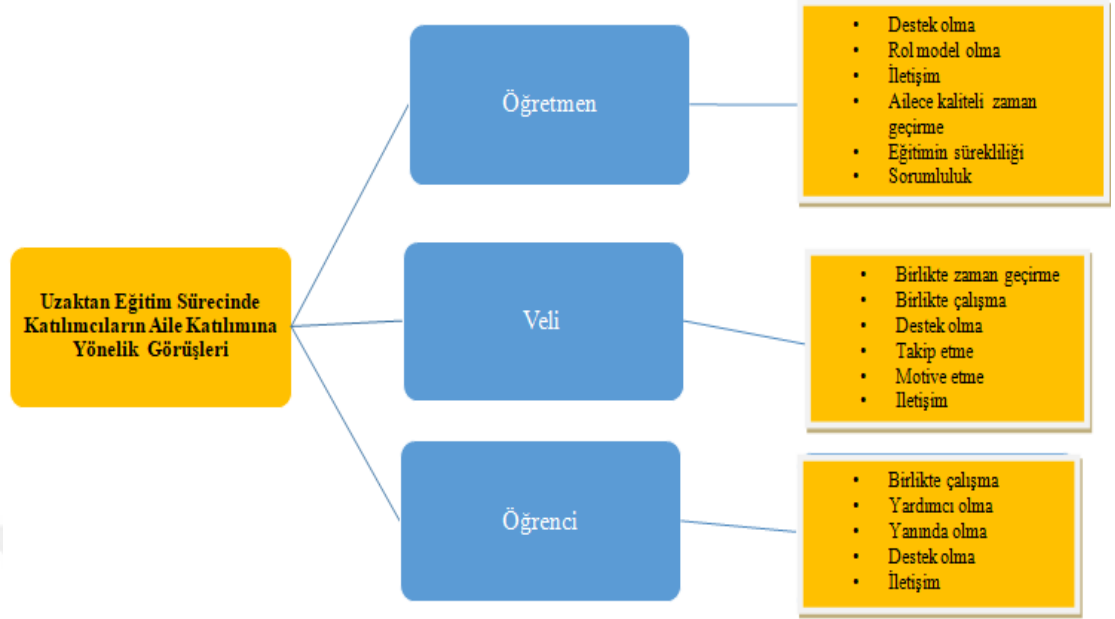
Bu bölümde araştırmanın bulguları iki alt başlık altında incelenmiştir. Bu alt başlıklar görüşme bulguları ve proje bulguları şeklinde belirlenmiştir.

4.1.GÖRÜŞME FORMUNDAN ELDE EDİLEN BULGULAR

Bu bölümde öğretmen, öğrenci ve velilerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerin analizinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Görüşmelerden elde edilen kod ve temalar şekiller ile belirtilmiştir.

4.1.1 Uzaktan Eğitim Sürecinde Katılımcıların Aile Katılım Sürecine Yönelik Görüşlerine Ait Bulgular

Araştırmanın birinci teması öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik görüşleri şeklinde belirlenmiştir. Bu konudaki öğretmen, veli ve öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen analiz sonuçlarına aşağıdaki şekilde yer verilmiştir.

Şekil 4.1 Birinci Temaya Ait Elde Edilen Kodlar

Bu temaya uygun olarak öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen analiz sonuçları incelendiğinde, öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik görüşlerini, ailenin çocuğuna destek olması, iyi bir rol model olması, aile içi ve öğretmenlerle olan iletişimin güçlü olması, ailece kaliteli zaman geçirme, eğitimin evde de devam etmesi gerektiği, ailenin uzaktan eğitim sürecinde daha çok sorumluluk sahibi olduğu, ailelerin bilinçli olması gerektiği şeklinde belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerine ait alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

T1: "...Özellikle uzaktan eğitim sürecinde bizler sadece öğrenim verebiliyoruz. Aile çocukla daha çok bir arada olduğu için sorumluluk daha çok ailede. Eğitim boyutunu kazandıran kısım aile oluyor daha çok bu süreçte..."

T2: "Eğitimin sürekliliği için aile desteği çok önemli. Aile çocuğunun eğitim sürecini takip etmeli. Çünkü eğitim sadece okulda değil, okul dışında da devam ediyor. Bu noktada da ailelere büyük sorumluluklar düşüyor. Aileler daha bilinçli olmalı."

T3: "Ailelerin çocuklarına destek olmaları, onlara örnek olmaları ve aile boyu hep beraber öğrenmeleri, birlikte çalışmalarını demektir. Ayrıca eğitim ailede başlar."

T4: “Uzaktan eğitim sürecinde daha çok önem kazandı aileler. Çünkü uzaktan eğitim sürecinde bizler daha çok sanal öğretmen pozisyonunda aileler ise gerçek öğretmen durumundalar. Bu yüzden çocuklarını takip etme, sorumluluklarını hatırlatma, ödev kontrolü çoğunlukla ailenin sorumluluğunda.”

T5: “Öğrenciyi teşvik etmeli. İyi bir rol model olmalı her şeyden önce.”

T2: “...Uzaktan eğitimde tam olarak veli kendini ifade edemeyebiliyor ya da çekiniyor aramıyor. Bu yüzden iletişim daha az oluyor.” şeklinde belirtmişlerdir.

Birinci temaya uygun olarak velilerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen analiz sonuçları incelendiğinde, veliler uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik görüşlerini, ailece birlikte zaman geçirme, çocuklarıyla birlikte çalışma, destek olma, onları takip etme, motive etme ve yanında olduklarını hissettirme, okul ve öğretmenlerle iletişim halinde olma, çocuğun ders durumundan haberdar olma şeklinde belirtmişlerdir. Velilerin bu konudaki görüşlerine ait alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

V6: “Çocuğun durumundan haberdar olmak, onun eksikliğini bilip gidermeye çalışmak, onunla konuşmak, motive etmek, yanında olmak, aile olarak destek olmak ona güven verir. Çalışma isteğini artırır.”

V1: “Uzaktan eğitim sürecinde çocuğumun yanında oluca her şeyden daha çok haberdar olduk. Bire bir ne yaptığını, derse katılımlarını görebiliyorum. Katılımını arttırmak için olumlu yönde teşvik ediyorum. Beraber öğreniyoruz.”

V2: “Burada veliye daha çok sorumluluk düşüyor. Bizler veli olarak anlamadığımız, takıldığımız, bilemediğimiz yerlerde öğretmenleri arayarak ya da mesaj atarak iletişime geçebiliriz.”

V4: “Çocukla ilgilenmek, destek olmak onun yanında olmak derslerine yardımcı olmak onlarla proje çalışmaları yapmak çocukların derslere karşı isteğini arttırdığını düşünüyorum. Ben bir veli olarak her zaman her konuda çocuğumun yanında ona destek olmak isterim.”

V8: “Aileler de katıldığı zaman daha iyi yönlendirme, destekleme şansı oluyor çocuğu, daha yakından takip ederek eksiklerini görebiliyoruz.”

V10: “Çocuğu takip etmek, desteklemek, kontrol etmek önemli. Yoksa çocuğu kendi başına bırakırsak geriler.” şeklinde belirtmişlerdir.

Birinci temaya uygun olarak öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen analiz sonuçları incelendiğinde öğrenciler uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik görüşlerini, aileleriyle birlikte ders çalışma, ailelerinin onlara yardımcı olması, ailelerinin yanında olması, destek olması ve aile ile rahatlıkla iletişim kurabilme şeklinde belirtmişlerdir. Öğrencilerin bu konudaki görüşlerine yönelik alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Ö4: “Onlarla daha çok projeler yapmak, kitap okumak isterim. Onlarla birlikte daha çok zaman geçirmek isterim.”

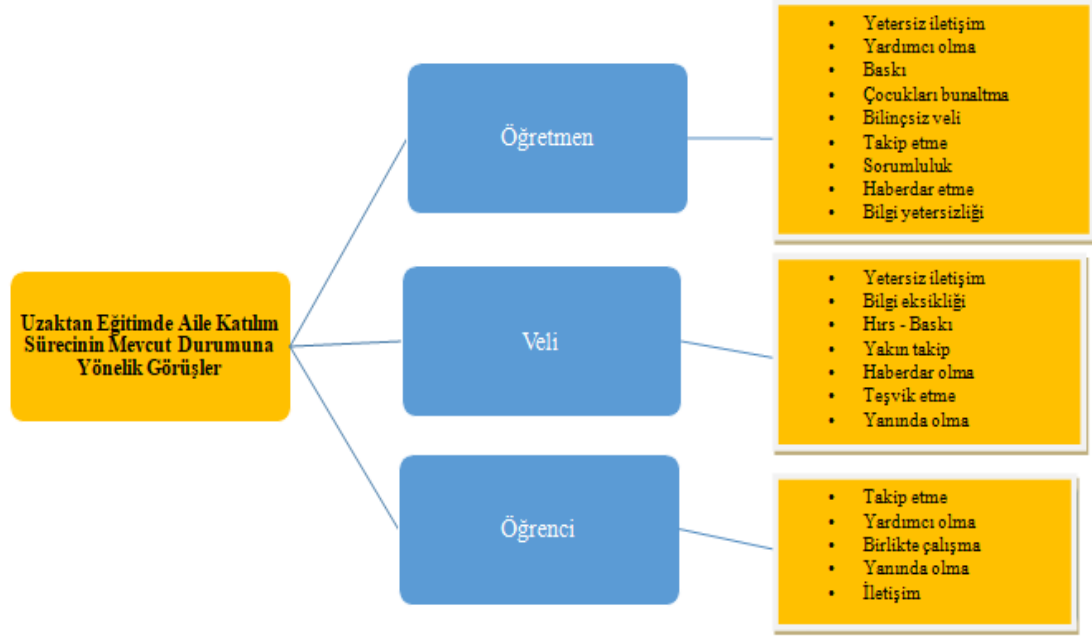
Ö8: “Zorlandığım kısımlarda destek olmaları, yanımda olmaları benim için yeterli.”

Ö5: “Her zaman yanımdalar, ellerinden geleni yüz yüze de de uzaktan eğitimde de yapıyorlar.”

Ö3: “İhtiyacım olduğunda yanımda olmalarını, yanlışlarımı kontrol etmelerini isterdim. Onlar yanımda olunca daha istekli olacağımı düşünüyorum.” şeklinde belirtmişlerdir.

4.1.2 Uzaktan Eğitim Sürecinde Aile Katılımının Mevcut Durumuna Yönelik Görüşlere Ait Bulgular

Araştırmanın ikinci teması uzaktan eğitim sürecinde katılımcıların aile katılımının mevcut durumuna yönelik görüşleri şeklinde belirlenmiştir. Bu konudaki öğretmen, veli ve öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgulara aşağıdaki şekilde yer verilmiştir.

Şekil 4.2 İkinci Temaya Ait Elde Edilen Kodlar

Bu temaya uygun olarak öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen analiz sonuçları incelendiğinde öğretmenler uzaktan eğitimde aile katılım sürecinin nasıl işlediğine yönelik görüşlerini, velilerle kurulan iletişimin yetersiz olduğu, velileri süreçle ilgili haberdar ettikleri ve velileri çocuklarının ödevlerinin takibi konusunda bilgilendirdikleri onun dışında velileri sürece dahil etmek için herhangi bir çalışma yapmadıkları şeklinde belirtmişlerdir. Ayrıca velilerin aile katılımını çocuklarının derslerine yardımcı olma, onları takip etme, ders durumlarından haberdar olma ile sınırlı gördüklerini, velilerin uzaktan eğitimde sorumluluklarının daha çok arttığını ve velilerin bilinçli olmadıkları için öğrenciler üzerinde baskı oluşturdukları, bu durumda öğrencide sıkılma ve bunalmaya yol açtığı şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerine yönelik alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

T1: “Göz temasına çok önem veririm. Bu yüzden yüz yüze konuşmak daha gerçekçi daha samimi geliyor. Uzaktan eğitim sürecinde ise daha soğuk geliyor. Sanal dünyaya çok da alışkın olmadığım için samimi bulmuyorum. Rahat iletişim kuramadığımı düşünüyorum.”

T2: “Uzaktan öğretim sürecinde veliler öğretmenlerle daha çok empati kurmaya başladılar. Veliler çocuklarıyla hiç olmadığı kadar daha çok zaman geçirmeye başladılar.”

başladıkları için, kendi çocuklarını daha yakından tanımaya başladılar. Velilerin sorumlulukları arttı. Bu yüzden hayatlarındaki önem sırası değişti. Çocuklarının derslerini, ödevlerini daha yakından takip etmeye ilgilenmeye başladılar.”

T3: “Bazı aileler çocukları üzerinde ders çalışmaları konusunda çok fazla baskı uyguluyor. Sadece tüm gün ödevlerini yapsın istiyorlar. Belli bir plan ve program dahilinde olmadığı için çocuklar bunolabiliyor ve sıkılıyorlar. Bu durumda çocukları olumsuz etkilediğini düşünüyorum.”

T4: “Velileri ders ve ödev takibi yapmaları konusunda bilgilendiriyorum. Bu şekilde ilgili velilerin dahil olduğunu düşünüyorum.”

T5: “Velilere whatsapp grubundan öğrencilere verdiğim ödevleri atıyorum. Onların da ödevlerin takibini ve kontrollerini yapmaları konusunda bilgilendiriyorum. Onun dışında herhangi bir proje çalışması vs. vermiyorum.”

Bu temaya uygun olarak velilerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen analiz sonuçları incelendiğinde veliler uzaktan eğitimde aile katılım sürecinin nasıl işlediğine yönelik görüşlerini, öğretmenlerle yeterli iletişim kuramama, uzaktan eğitim sürecinde çocuklarıyla birlikte ders çalıştıkları, onları yakından takip ettikleri, motive ettikleri ve yanında olduklarını hissetmeleri için ellerinden geleni yaptıkları fakat bazı durumlarda çocuklar üzerinde fazla baskı kurabildikleri, bu durumda çocukları bunalttığı şeklinde belirtmişlerdir. Ayrıca araştırmaya katılan veliler bu süreçte okul ve öğretmenler tarafından gerekli bilgilendirmelerin yapıldığı fakat öğrencilerin ders durumları ile ilgili yeteri kadar bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan velilerden biri küçük çocuğu olduğu için yeteri kadar takip edemediğini, sürece dahil olamadığını belirtmiştir. Diğer bir veli ise çalıştığı için çocuğunun eğitim sürecine dahil olamadığını, ders takibini yapamadığını belirtmiştir. Velilerin bu konudaki görüşlerine ait bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

V1: “Kendi odası var. Birlikte çalışıyoruz. Anlamadığı yerleri ben ona anlatıyorum. Ama bildiği yerleri kendi yapıyor. Kendi sorumluluklarının farkında. Ben biraz tez canlıyım ve evde kendi yapmam gereken işler olduğu için ödevlerini verildiği gün yapmasını istiyorum. Bu yüzden biraz sıkılıyor, bun alıyor.”

V4: “Kendi odası var. Bilgisayarı var. Sessiz bir ortam sağlıyoruz. Elimden geldiğince ona destek olmaya, yardımcı olmaya çalışıyorum. Ödev kontrollerini birlikte yapıyoruz. Babası genellikle çalıştığı için pek yardımcı olamıyor.”

V2: “Kendi odası, masası var. Ben bire bir takip ediyorum. Yapamadığı zaman birlikte yapmaya çalışıyoruz. Ödevleri zamanında yapması için elimden gelen desteği gösteriyorum. Ödevler haricinde test çözmesini istiyorum ama o çok fazla istekli olmadığı için biraz zorluyorum.”

V7: “Onları daha yakından takip ediyorum. Geri kalmamaları için birlikte çalışıyoruz. Özellikle bana anlatın, bana da öğretin diyerek onları teşvik ediyorum. Onları motive edici konuşmalar yapıyorum.”

V6: “Öğretmenlerle daha çok iletişimde olmak isterim. Çocuğumun durumu ile ilgili bilgi almak isterim. Öğretmenleri rahatlıkla arayamıyorum. Acaba derste olabilir mi? Rahatsız eder miyim diye çekiniyorum, arayamıyorum. Yüz yüze de daha çok iletişimde olurdum. Okul ile öğretmenlerle. Şimdi kendimi veli olarak geri planda hissediyorum.”

V10: “ise ben çalıştığım için derslere düzenli olarak katılıp katılamadığımı takip edemiyorum, göremiyorum. Ama yüz yüze de okulda olduğunu biliyordum en azından içim daha rahattı.”

V9: “Kendi odası var ama evde küçük bir kızım olduğu için çok fazla ilgilenemiyorum, küçük kızım çok müsaade etmiyor. Bu yüzden kuzenleri var aynı sınıfta onlarla birlikte çalışıyor. Onların annesi olan elim daha çok ilgileniyor.” şeklinde belirtmişlerdir.

Bu temaya uygun olarak öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen analiz sonuçları incelendiğinde öğrenciler uzaktan eğitimde aile katılım sürecinin nasıl işlediğine yönelik görüşlerini, ailelerinin derslerini takip ettikleri, derslerine yardımcı oldukları, birlikte çalıştıkları, ihtiyaçları olduğunda ailelerinin yanında olduğu ve süreçle ilgili ailesiyle rahatlıkla iletişim kurabildikleri şeklinde belirtmişlerdir. Öğrencilerin bu konudaki görüşlerine yönelik alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Ö1: “Her konuda destek oluyorlar. Özellikle proje ödevleri yaparken yardımcı oluyorlar. Ödevlerimi kontrol ediyorlar. Yapamadıklarımı düzeltmem konusunda motive ediyorlar. Anlamadığım sorularda amcam yardım ediyor.”

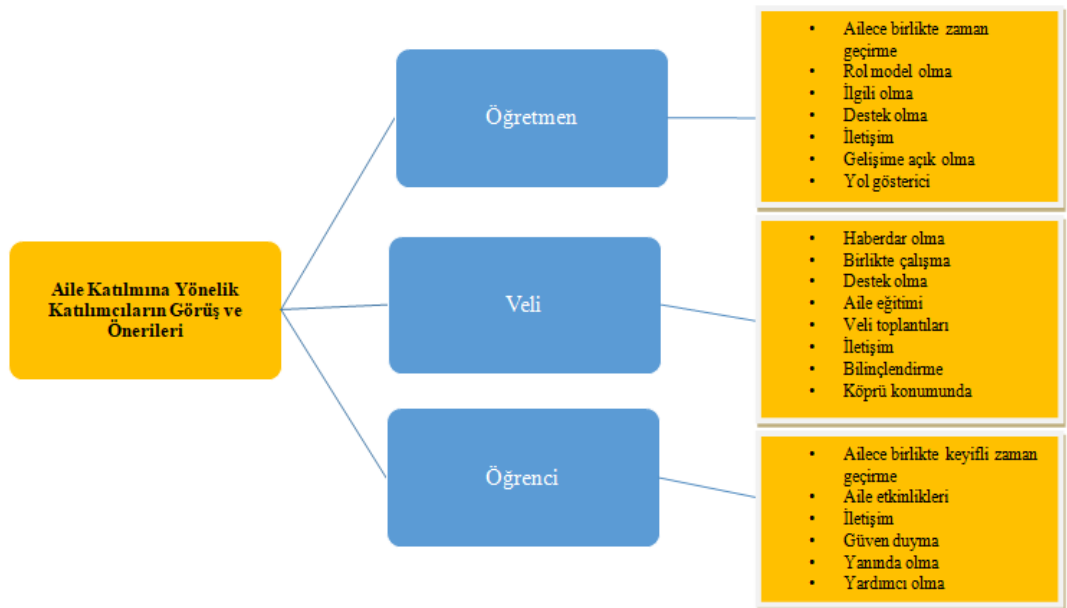
Ö6: “Benim eğitimim için gereken ihtiyaçlarımı karşılıyorlar. Destek oluyorlar. Proje ödevlerinde, ödev takibinde, kontrolünde yardımcı oluyorlar.”

Ö4: “Dersleri yapmamda, kitap okumamda beni teşvik ediyor. Ödevlerimi kontrol ediyor, anlamadığım yerlerde anlatıyorlar.”

Ö5: “Hep yanımdalar. Her konuda destek oluyorlar. Benim kaçırdığım yerleri ya da unuttuğum ödevler olduğunda annem hatırlatıyor, yapmamda yardımcı oluyor. Proje ödevlerinde hep destek oldular. Ama bazen çok fazla müdahale ettiğinde bunalabiliyorum.” şeklinde belirtmişlerdir.

4.1.3 Aile Katılımına Yönelik Katılımcıların Görüş Ve Önerilerine Ait Bulgular

Araştırmanın üçüncü teması aile katılımına yönelik katılımcıların görüş ve önerileri şeklinde belirlenmiştir. Bu konudaki öğretmen, veli ve öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen analiz sonuçlarına aşağıdaki şekilde yer verilmiştir.

Şekil 4.3 Üçüncü Temaya Ait Elde Edilen Kodlar

Bu temaya uygun olarak öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen analiz sonuçları incelendiğinde öğretmenler aile katılımı ile görüş ve önerilerini, ailece birlikte kaliteli zaman geçirme, ailenin çocuğuna iyi bir rol model olması gerektiği, çocuğuna gerekli ilgiyi gösterme, destek olma, hem aile içi hem de okul ve öğretmenlerle İletişim halinde olmaları ve ailelerin gelişime açık olması gerektiği şeklinde belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinden alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

T1: “Anne, baba ve çocuğun birlikte yaptığı etkinlikler”

T2: “Aileler kendini zamana göre güncellemeli, geliştirmeli”

T3: “Aileler öğrencilere uygun ortamı sunmalı, sosyal ve psikolojik açıdan destek olmalı ve yol gösterici olmalı”

T4: “Aileler kesinlikle öğrenciye destek olmalı, onun yanında olduğunu hissettirmeli”

T5: “Aile öğrenciyi teşvik etmeli, iyi bir rol model olmalı her şeyden önce.” olarak belirtilmiştir.

Bu temaya uygun olarak velilerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen analiz sonuçları incelendiğinde veliler aile katılımı ile ilgili görüşlerini, çocuklarının ders durumlarından haberdar olma, çocuklarıyla birlikte etkinlik yapma, onlara destek olma şeklinde belirtmişlerdir. Velilerin aile katılımı ile ilgili önerileri ise çocuklarına daha iyi destek olabilmek ve bilinçlenmek için aile eğitimi almak istedikleri, veli toplantılarının daha çok yapılması, okul-veli iletişiminin artırılması, ailece birlikte yapılacak etkinliklerin verilmesi şeklinde belirtmişlerdir. Velilerin bu konudaki görüşlerinden alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

V1: “Çocuğumla birlikte ders yapıyoruz, yanında olduğumu hissettirmeye çalışıyorum.”

V2: “Okul, veli, öğretmen ve öğrenci bir bütün. Veli köprü konumundadır. Okul ile öğretmenlerle iletişim halinde olmalıyız”

V3: “Tüm öğretmenler ailelerle birlikte yapılacak projeler verilebilir.”

V7: “Aile katılımı, çocukların başarılı olması için anne ve babaların da onlara destek olması, birlikte hareket etmek, yardımlaşmak, birlikte çalışmalar yapmaktır.”

V5: “Ailece yapılacak daha çok proje ödevleri , etkinlikler verilmeli, eğitimler, seminerler, veli toplantıları daha çok olabilir. Okuma yazma eğitimi almak isterim. Çocuklarıma daha iyi yardımcı olmak için eğitim almak isterim.” şeklinde belirtmişlerdir.

Bu temaya uygun olarak öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen analiz sonuçları incelendiğinde öğrenciler veli katılımı ile ilgili görüş ve önerilerini, ailece birlikte keyifli zaman geçirme, aileleriyle daha çok etkinlik yapmak istedikleri çünkü aileleriyle birlikte zaman geçirmekten mutluluk duydukları, ailelerinin onların ihtiyaç duyduklarında yanında olmaları, yardımcı olmaları şeklinde belirtmişlerdir. Öğrencilerden biri ise ailesinin ona her zaman güven duymasını istediği yönünde görüş belirtmiştir. Öğrencilerin bu konudaki görüşlerinden alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Ö4: “Ailemle daha çok proje çalışmaları yapmak, kitap okumak ve birlikte daha çok zaman geçirmek isterim.”

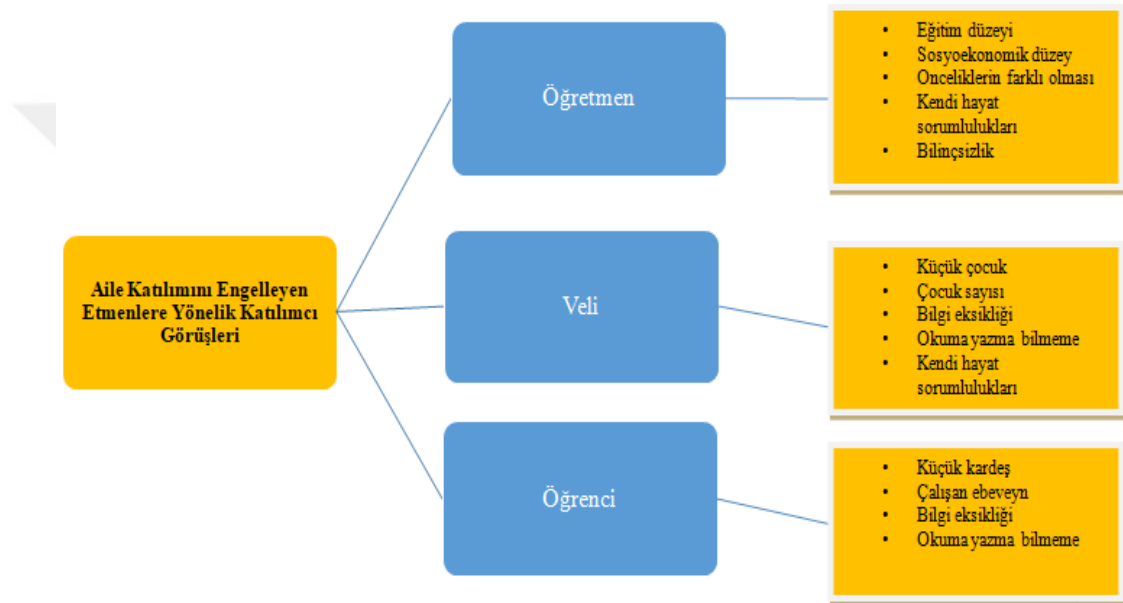
Ö4: “Ailemin yanımda olmasını, bana inanmalarını, her zaman güvenmelerini isterim.”

Ö6: “ Ailem ödevlerimin kontrolünde bana destek oluyorlar. Onların desteğini yeterli buluyorum.”

Ö5: “Ailem her zaman yanımda. Yüz yüze eğitimde de uzaktan eğitimde de bana hep yardımcı oluyorlar.” olarak belirtilmiştir.

4.1.4 Aile Katılımını Engelleyen Etmenlere Yönelik Katılımcıların Görüşlerine Ait Bulgular

Araştırmanın dördüncü teması, aile katılımını engelleyen etmenlere yönelik katılımcıların görüşleri şeklinde belirlenmiştir. Bu konudaki öğretmen, veli ve öğrencilerin görüşlerinden elde edilen bulgulara aşağıdaki şekilde yer verilmiştir.

Şekil 4.4 Dördüncü Temaya Ait Elde Edilen Kodlar

Dördüncü temaya uygun olarak öğretmenlerin aile katılımını engelleyen etmenlere yönelik yapılan görüşmelerden elde edilen analiz sonuçları incelendiğinde öğretmenler, aile katılımını engelleyen etmenleri, velilerin eğitim düzeyinin düşük olması, ailelerin sosyoekonomik düzeyi, ailelerin önceliklerinin farklı olması, kendi hayat sorumlulukları, ailelerin bilinçsiz olması şeklinde belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerine ait alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

T1: "Eğitim düzeylerinin düşük olması, önceliklerinin farklı olması ve eğitime yeterince önem vermemeleri."

T2: "Kendi hayat sorumlulukları, eğitim seviyeleri, bilinçsiz olmaları."

T3: “Kendi özel yaşamları, çalışma hayatları olduğu için zaman ayıramıyorlar.” şeklinde belirtmişlerdir.

Bu temaya uygun olarak velilerin aile katılımını engelleyen etmenlere yönelik yapılan görüşmelerinden elde edilen analiz sonuçları incelendiğinde veliler, aile katılımlarına engel olan etmenleri, bilgi eksikliği, küçük çocuklarının olması, okuma yazma bilmeme, çocuk sayısı ve kendi hayat sorumluluklarından dolayı yeteri kadar çocuklarının eğitim sürecine katılmadıklarını belirtmişlerdir. Velilerin bu konudaki görüşlerine ait alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

V3: “İlkokul mezunu olduğum için ders konuları hakkında yeterli bilgim yok. O yüzden yeteri kadar yardımcı olamıyorum.”

V9: “Küçük çocuğum olduğu için ödevlerine yardımcı olamıyorum, yeterince yanında olamıyorum.”

V5: “Okuma yazma bilmediğim için yeterince yardımcı olamıyorum.” şeklinde belirtmişlerdir.

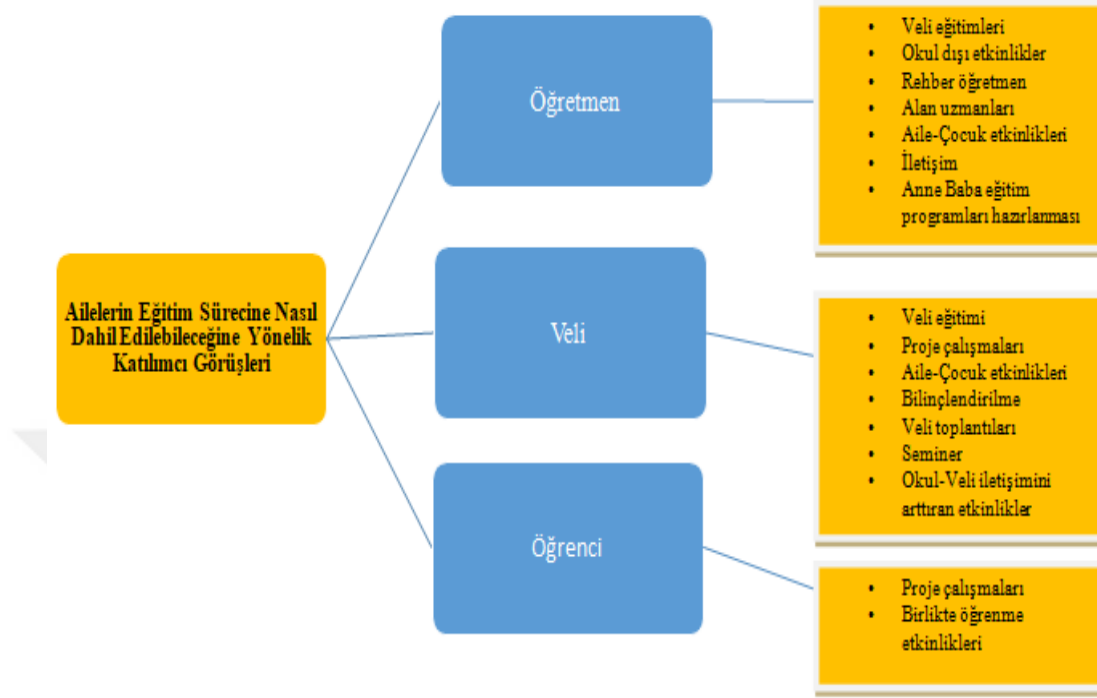
Bu temaya uygun olarak öğrencilerle aile katılımını engelleyen etmenlere yönelik yapılan görüşmelerden elde edilen analiz sonuçları incelendiğinde öğrenciler, ailelerinin eğitim süreçlerine katılımlarını engelleyen etmenleri, küçük kardeşlerinin olması, okuma yazma bilmemeleri, ders konularında yeterli bilgi sahibi olmamaları şeklinde belirtmişlerdir. Öğrencilerin bu konudaki görüşlerine ait alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Ö1: “Ailem ders konularını bilmedikleri için anlamadığım sorularda daha çok amcam yardımcı oluyor.”

Ö2: “Annem okuma yazma bilmediği için anlamadığım yerlerde yardımcı olamıyor. O zaman babama soruyorum, o destek oluyor.”

Ö3: “Küçük kardeşim olduğu için annem yardımcı olamıyor.” şeklinde belirtmişlerdir.

4.1.5 Ailelerin Eğitim Sürecine Nasıl Dahil Edilebileceğine Yönelik Bulgular

Şekil 4.5 Beşinci Temaya Ait Elde Edilen Kodlar

Öğretmenlerle Yapılan Görüşmelerin Bulguları

Araştırmanın beşinci teması ailelerin, çocuklarının eğitim sürecine dahil edilebilmesine yönelik katılımcıların görüşleri şeklinde belirlenmiştir. Bu konudaki öğretmen, veli ve öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgulara ve araştırmacı tarafından oluşturulup veli ve öğrencilerin birlikte uygulamalarına yönelik geliştirilen proje ödevlerinin veri sonuçlarına aşağıda yer verilmiştir.

Beşinci temaya uygun olarak öğretmenlerle, ailelerin eğitim sürecine nasıl dahil edilebileceğine yönelik yapılan görüşmelerden elde edilen analizler incelendiğinde öğretmenlerin, ailelerin eğitim sürecine nasıl dahil edilebileceğine yönelik görüşleri, velilerin bilinçlenmesi için veli eğitimlerinin gerekliliği ve bu eğitimleri alan uzmanlarının vermesi gerektiği, velilerin dahil edildiği okul dışı etkinlikler, veli toplantılarının daha sık yapılması ve bilinçlendirmeye yönelik yapılması, anne baba eğitim programlarının hazırlanması, veliler ile iletişim

arttırılması, her okulda rehber öğretmeninin olması gerektiği, aile-çocuk etkinliklerinin planlanması şeklinde belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerine ait alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

T1: “Seminerler yapılmalı. Aileyle birlikteliği sağlayacak seminerler, eğitimler yapılmalı. Eğitim uzmanları, psikologlar ile. Eğitim uzmanı alanına gerçekten hakim olmalı, projeler geliştirmeli. Okul yöneticileri imkan tanımalı, fırsat sunmalı, zaman ayırmalı. Eğitim uzmanları yetişmeli. Her okulda pedagoglar olmalı. 10 öğrenciye 1 pedagog düşmeli. Pedagogda amacına uygun çalışmalı. Denetleyiciler de olmalı. İşini seven insanlar olmalı.”

T2: “Veli görüşü alınmalı, beklentileri alınmalı. Daha sık iletişim kurulmalı veliyle bu yüzden toplantılar arttırılmalı, çocuğun gelişimi ile ilgili bilgilendirilmeliler. Ailelerin de katılacağı okul dışı öğrenme ortamları sağlanmalı.”

T3: “Ailelerin eğitim ve öğretime bakış açısı değiştirilmeli ve bu yüzden eğitim almalılar. Ayrıca veliler neyi nasıl yapacaklarını bilmiyorlar hem de bilinçli olmadıkları için bu konuda eğitimler, seminerler, daha farklı etkinlikler verilmeli.”

T4: “Her okulda mutlaka rehber öğretmenleri olmalı. Veli seminerleri düzenlenmeli. Rehber öğretmenleri bizleri de bilgilendirebilir bu konuda. Velilerin düzeyine göre eğitimler verilmeli. Bakanlık okulları bu konuda denetlemeli. Okullarda daha çok rehber öğretmenleri olmalı ve zorunlu olmalı. Çünkü rehber öğretmenin boşluğu karşılanamıyor.”

T5: “Öncelikle her okulda mutlaka rehber öğretmen olmalı. Okul gezi, piknik planlayabilir, ailelerinde dahil olduğu. Bu tarz etkinliklerle velilerinde beklentilerini öğrenmiş oluruz. Hem bu tarz etkinliklerde okul aile iletişimini güçlendirir. Okul ailelerin de dahil olduğu oyunlar planlayabilir bilgi yarışması gibi... Yurt dışındaki çalışmalar incelenmeli. Bize uyarlanmalı. Sınıf mevcutları azaltılmalı. Ve ailelerin katılabileceği etkinlikler planlanmalı.” şeklinde belirtmişlerdir.

Öğrenci ve Velilerle Yapılan Görüşmelerin ve Proje Ödevi

Uygulamalarının Bulguları

Beşinci temaya uygun olarak öğrencilerle, ailelerinin eğitim sürecine nasıl dahil edilebileceğine yönelik yapılan görüşmelerden elde edilen analiz sonuçları incelendiğinde öğrenciler, ailelerinin eğitim sürecine dahil edilmesine yönelik

görüşlerini, aileleriyle birlikte proje çalışmaları yapmak istedikleri ve aileyle birlikte öğrenmeye yönelik etkinlikler yapılabileceği şeklinde belirtmişlerdir. Öğrencilerin bu konudaki görüşlerine yönelik alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Ö2: “Ailemle birlikte proje çalışması yaparken mutlu hissettim. Hem çok eğlendik, hem de matematikle ilgili oyun oynamış olduk. Daha çok proje yapmak isterim.”

Ö4: “Onlarla daha çok projeler yapmak, kitap okumak isterim. Onlarla birlikte daha çok zaman geçirmek isterim.”

Ö7: “Ailemle birlikte online derslere katılmak isterdim. Onlarında bilgisini gelişmesini isterdim. Birlikte çalışmış olurduk. Anlamadığım yerleri onlara sorardım. Faydalı olurdu. Sıra arkadaşım annem olurdu.”

Ö5: “Ailemle birlikte daha çok proje çalışması yapmak isterim. Çünkü daha eğlenceli oluyor. Birlikte oyun oynamak, zaman geçirmek, fikir alışverişi yapmak keyifli oluyor.” şeklinde belirtmişlerdir.

Araştırmada öğrencilerin aileleriyle birlikte yapmış oldukları matematik proje çalışmaları sonucunda elde edilen analiz sonuçları incelendiğinde, öğrenciler proje çalışmaları ile birlikte aileleriyle keyifli zaman geçirdiklerini, onlarla fikir alışverişi, işbirliği yaptıklarını ve bu sayede ailelerinin desteği ile ders konularını pekiştirdiklerini ve özgüvenlerinin arttığını belirtmişlerdir. Aynı zamanda öğrenciler, proje çalışmalarının matematik dersine olan çalışma isteklerinin artırdığını bu sebeple aileleriyle daha çok proje çalışmaları yapmak istediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin bu konudaki görüşlerine ait alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Ö5: “Ailemle birlikte daha çok proje yapmak isterim. Çünkü hem oyun oynamış oluyoruz ailece hem de daha iyi öğreniyorum.”

Ö8: “Birlikte çok güzel vakit geçirmiş olduk. Keyif aldık. Mutlu olduk.”

Ö3: “Daha istekle, severek çalışmaya başladım. Onlarında desteğiyle daha iyi anladım.”

Ö2: “Hem çok eğlendik, hem de matematikle ilgili oyun oynamış olduk. Daha çok proje yapmak isterim.”

Ö4: “Kendimi mutlu hissettim. Onların da fikirlerini almak, paylaşmak, yardımlarını almak bana daha iyi hissettiriyor.” şeklinde belirtmişlerdir.

Beşinci temaya uygun olarak velilerle, onların aile katılım sürecine nasıl dahil edileceklerine yönelik yapılan görüşmelerden elde edilen analiz sonuçları incelendiğinde veliler, daha çok bilgilendirilmek ve bilinçlenmek istediklerini bunun için eğitim alabileceklerini, veli toplantılarının daha sık yapılmasını, ailelere yönelik seminerler verilebileceğini, okul ve öğretmenlerle iletişimlerini arttıran etkinliklerin yapılabileceğini, tüm öğretmenlerin aile ve öğrencilerin birlikte yapacakları proje çalışmaları verebileceği şeklinde görüş belirtmişlerdir. Velilerin bu konudaki görüşlerine yönelik alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

V6: “Sık sık veli toplantıları yapılmalı. Okul ile veli arasındaki iletişim daha çok artırılmalı. Daha çok bizleri aramalı, bilgilendirmeli öğretmenler. Çocuğumuzun durumu ile ilgili.”

V8: “Ailelere yönelik seminerler, daha çok veli toplantıları olmalı, eğitimler verilmeli.”

V3: “Ayda bir veli toplantıları düzenlenmeli. Ama çocukları şikayet amaçlı değil, Velileri bilgilendirmek, neler yapmaları konusunda bilinçlendirmek amaçlı. Eğitimler verilmeli. Çocuklara derslerinde daha iyi nasıl yardımcı olabileceğimiz konusunda, bizleri evde eğitim sürecinde neler yapmamız gerektiği konusunda.”

V9: “Ailece yapılacak proje çalışmaları daha çok verilmeli, etkinlikler verilmeli. Ailelere eğitimler, seminerler verilmeli. Küçük kızımdan dolayı ilgilenemediğim için bu konuda neler yapmam gerektiği konusunda eğitim almayı çok isterdim.”

V5: “Ailece yapılacak daha çok proje ödevleri, etkinlikler verilmeli, eğitimler, seminerler, veli toplantıları daha çok olabilir. Okuma yazma eğitimi almak isterim. Çocuklarıma daha iyi yardımcı olmak için eğitim almak isterim.” olarak belirtmişlerdir.

Araştırmada aileleri çocuklarının eğitim sürecine dahil etmek için aile ve öğrencilerin birlikte yaptıkları matematik proje çalışmaları sonucunda elde edilen analiz sonuçları incelendiğinde, veliler proje çalışmaları ile birlikte ailece keyifli zaman geçirdiklerini, aile içi iletişimlerinin arttığını, çocukları için faydalı olduklarını hissettiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca proje çalışmaları sayesinde çocuklarının konu eksiklerini tamamlama imkanı bulduklarını, öğrenciler için eğlenceli olduğu kadar verim sağladığını, bilişsel becerilerinin gelişmesine katkı

sağladığını ve derse olan çalışma isteklerini arttırdığını bu yüzden çocukları ile birlikte daha çok proje çalışmaları yapmak istediklerini belirtmişlerdir. Velilerin bu konudaki görüşlerine yönelik alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

V6: “Araştırma duygusu gelişti, yaratıcı çalışmalar ortaya koyuyor. Bu da onu daha çok istekle severek çalışmasını sağladı.”

V8: “Matematiği çok seviyor. Özellikle proje çalışmaları yaracılıklarını geliştirici yönde olduğu için hoşuna gidiyor, daha çok yapmak istiyor. Üretmeyi seviyor, oyunu seviyor. Daha çok ilgisi arttı.”

V4: “Çok eğlendik birlikte. Kendi başına yapmasındansa birlikte yapınca hem birlikte vakit geçirmiş oluyoruz hem de matematiği oyunla öğrenmiş oluyor. Bende onunla daha çok ilgilendiğimi hissediyorum.”

V2: “Projeleri yaparken aynı zamanda oğlumun konu eksiklerini tespit etme şansımız oldu. Bu yüzden o konuyu tekrar ettik ve daha verimli oldu. Daha istekle çalışmaya başladı.” şeklinde belirtmişlerdir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen sonuç ve öneriler yer almaktadır.

5.1.SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmada uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik öğretmen görüşleri incelendiğinde, uzaktan eğitim sürecinde ailelere daha çok sorumluluk düştüğü bu sebeple ailelerin bu süreçte çocuklara destek olmaları, ilgili olmaları, eğitim ve öğretimin evde de devam etmesi gerektiği, ailelerin iyi birer rol model olmaları, ailece birlikte kaliteli zaman geçirmeleri bunun için de ailelerin bilinçlenmeleri ve kendilerini geliştirmeleri gerektiği belirlenmiştir. Ayrıca uzaktan eğitim sürecinde okul ve aile arasındaki iletişimin daha güçlü olması gerektiği tespit edilmiştir.

Araştırmada uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik velilerin görüşleri incelendiği zaman, bu süreçte ailece birlikte zaman geçirme, çocuklarının derslerinde yardımcı olma, onlara destek olma, derslerinin takibini yapma, aile olarak çocuklarının yanında olduklarını hissettirme, birlikte ders çalışma, motive etme şeklinde belirlenmiştir. Ayrıca veliler uzaktan eğitim sürecinde daha çok sorumluluk hissettikleri için, bu süreçte neler yapmaları gerektiği konusunda öğretmenlerle daha çok iletişim halinde olmak istedikleri elde edilen sonuçlar arasındadır.

Araştırmada uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik öğrenci görüşleri incelendiği zaman, aileleriyle birlikte zaman geçirecek etkinlikler yapma, ailelerinin onlara derslerinde yardımcı olması, birlikte ders çalışmaları, ailelerinin yanında

olduklarını hissetmeleri şeklinde belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin aileleriyle zaman geçirmek istedikleri, bundan keyif aldıkları ve aile ile birlikte ders etkinlikleri yaptıklarında daha çok verim aldıkları ve derse olan algılarının olumlu yönde değiştiği tespit edilmiştir. Alanyazında Çelenk (2003)' in yapmış olduğu benzer çalışma rapor edilmiştir. Çelenk (2003) aile katılımının çocukların okuduğunu anlama becerisi ile ilgili yaptığı çalışmada, çocuğunun eğitim sürecine dahil olan ailelerin çocuklarının okuduğunu anlamada daha başarılı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmada uzaktan eğitimde aile katılım sürecinin mevcut durumuna yönelik öğretmen görüşleri incelendiğinde, aile katılımının yeterli düzeyde olmadığı, okul ile aile arasındaki iletişimin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında Keçeli-Kaysılı (2008); Aslanargun (2007)' un yaptıkları çalışmada benzer sonuçlara ulaştıkları rapor edilmiştir. Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde aile katılımını velileri dersler ile ilgili bilgilendirme ve öğrencide problemleri bir durum olduğunda iletişim kurma ile sınırlı gördükleri tespit edilmiştir. Ayrıca uzaktan eğitim sürecinde velileri çocuklarının eğitim sürecine dahil etmek için herhangi bir çalışma yapmadıkları ve velileri sürece dahil edebilmek için yeterli bilgiye sahip olmadıkları belirlenmiştir.

Araştırmada uzaktan eğitimde aile katılım sürecinin mevcut durumuna yönelik veli görüşleri incelendiğinde, velilerin aile katılımını çocuklarının derslerine yardımcı olma, eksiklerini tamamlama, çocuklarıyla birlikte ders çalışma, ödevlerini kontrol etme ile sınırlı gördükleri belirlenmiştir. Velilerin uzaktan eğitim sürecinde kendilerinde çok daha fazla sorumluluk hissettikleri için çocuklar üzerinde tüm gün ders yapmaları konusunda baskı kurdukları, bu durumda çocukları olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir. Ayrıca velilerin öğretmenlerle kurduğu iletişimin çocuklarının ders durumundan haberdar olma ile sınırlı gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda velilerin uzaktan eğitim sürecinde aile katılımı ile ilgili bilinçli olmadıkları ve yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucu çıkarılabilir.

Araştırmada öğrencilerin uzaktan eğitimde aile katılım sürecine yönelik görüşleri incelendiğinde, velilerle yapılan görüşme bulguları ile benzer sonuçlar elde edilmiştir. Öğrencilerin aile katılımını, ailelerinin onların derslerine yardımcı olmaları, ödevlerinin kontrolünü yapmaları gibi sadece derse yönelik olarak

algıladıkları belirlenmiştir. Bu konuda öğrencilerin aileleriyle birlikte kaliteli zaman geçirmelerini sağlayan, aile içi iletişimi arttıran etkinlikler planlanabilir. Böylelikle aile katılımının sadece ders başarısını artırma ile sınırlı olmadığı, aynı zamanda aile katılımı ile öğrencinin bilişsel ve duyuşsal becerilerinin de gelişeceği düşünülmektedir.

Araştırmada öğretmenlerin aile katılımı ile ilgili görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin aile katılımını önemli gördükleri fakat aileleri eğitim sürecine yeteri kadar dahil etmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin velilerle kurdukları iletişimin öğrenci ile ilgili problemler ve ödevler ile sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Alan yazın incelendiğinde benzer bulgulara da yapılan çalışmalarda rastlanmaktadır. Erdoğan ve Demirkasımoğlu (2010), Atakan (2010) ve Şentuna (2019)'nın da yaptıkları çalışmalarda, öğretmenlerin aile katılımını gerekli gördükleri fakat velileri sürece dahil etmedikleri sonucuna ulaşmışlardır. Öğretmenlerin aile katılımı ile ilgili önerileri ise, ailelerin iyi birer rol model olmaları gerektiği, çocuklarıyla birlikte daha çok zaman geçirmeleri, oyunlar oynamaları, aile saati planlamaları, çocuklarına karşı ilgili olmaları, iyi birer rehber olmalarını bunun içinde ailelerin gelişime açık olmaları ve veli eğitimi almalarının faydalı olacağı şeklinde tespit edilmiştir. Keçeli-Kaysılı (2008) yaptığı çalışma da bu bulguyu destekler niteliktedir. Keçeli-Kaysılı (2008) çalışmalarında aile katılım sürecinde ailenin konuya ilişkin becerilerinin, aile içi ilişkilerin aile katılımı üzerindeki öneminden bahsetmektedir. Aynı şekilde Gülmez (2014) de yaptığı çalışmada, veli eğitiminin aile katılımı üzerinde faydalı olduğunu ve veli eğitiminin okul ile aile arasındaki işbirliğini arttırdığını belirtmiştir.

Araştırmada velilerin aile katılımı ile ilgili görüşleri incelendiği zaman, velilerin aile katılımını çocuklarının ders başarısını artırma ile sınırlı gördükleri tespit edilmiştir. Velilerin aile katılımını önemli buldukları fakat eğitim sürecine ne şekilde dahil olabileceklerini bilmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Tabak (2019) yaptığı çalışmada bu bulguyu desteklemektedir. Tabak (2019) yaptığı çalışmada, eğitimin ailede başladığını ve çocuğun tüm hayatını etkilediğini, bu yüzden aile katılımının önemli olduğunu fakat velilerin aile katılımı ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıklarını belirtmiştir. Ayrıca velilerin öğretmenlerle yeteri kadar iletişim kurmadığı, okul ile veli iletişiminin veli toplantıları ile sınırlı olduğu belirlenmiştir.

Veli toplantılarının ise seyrek olduğu ve konu olarak genellikle öğrencilerin ders başarı durumu ile sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda görüşme yapılan velilerin çoğunun öğrencilerin üzerinde ders çalışma konusunda baskı kurduğu, bunun da çocuklar üzerinde bunalma, sıkılmaya yol açtığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda velilerin aile katılımına yönelik yeteri kadar bilgi sahibi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Velilerin bu konuda bilinçlenmek ve çocuklarına daha iyi destek olabilmek için eğitim almak istedikleri belirlenmiştir.

Araştırmada öğrencilerin aile katılımına yönelik görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin aileleriyle birlikte daha çok zaman geçirmek istedikleri, birlikte etkinlikler, proje çalışmaları yapmak istedikleri tespit edilmiştir. Öğrencilere ailesi ile birlikte yapmaları için verilen matematik proje çalışmaları sonucunda elde edilen bulgular incelendiğinde, öğrencilerin ailesi ile birlikte yaptıkları çalışmalardan daha çok verim aldıkları, kendilerini güvende hissettikleri, mutlu oldukları ve derse olan algılarının olumlu yönde geliştiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda çocuk-aile etkinliklerinin öğrencilerin hem akademik başarısını hem de bilişsel, duyuşsal becerilerini, duygusal gelişimlerini olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir. Alanyazında bu konuda sınırlı sayıda çalışma olduğu rapor edilmiştir. Çelenk (2003)' in yaptığı çalışma çocuk-aile etkinliklerini destekler niteliktedir. Çelenk (2003) çocukların okuduğunu anlaması ile ilgili yaptığı çalışmada, eğitim sürecine dahil olan ailelerin çocuklarının okuduğunu anlamada daha başarılı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmada öğretmenlerin, ailelerin eğitim sürecine katılımını engelleyen etmenlere yönelik görüşleri incelendiğinde, ailelerin eğitim düzeyinin ve sosyoekonomik düzeylerinin düşük olması, ailelerin kendi hayat sorumluluklarının olması ve önceliklerinin farklı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ailelerin, aile katılımı ile ilgili yeterli bilgi sahibi olmadıkları elde edilen sonuçlardandır. Bu durumda okul ile aile arasındaki işbirliğinin ve iletişimin yeteri kadar sağlanmadığı ve katılımın istenen düzeyde olamayacağı düşünülebilir. Alanyazında benzer çalışmaların olduğu rapor edilmiştir. Aslanargun (2007) yaptığı çalışmada bu bulguyu desteklemektedir. Aslanargun (2007), okul ile aile arasındaki iletişim sorununu ortadan kaldırmadan etkili bir aile katılımının olamayacağını belirtmiştir.

Araştırmada velilerin eğitim sürecine katılımlarını engelleyen etmenlere yönelik görüşleri incelendiği zaman, velilerin bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu, kendi hayat sorumluluklarından ve ilgilenmeleri gereken küçük çocukları olduğu için yeteri kadar dahil olamadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca ailelerin çocuklarının eğitim sürecine ne şekilde dahil olacaklarını bilmedikleri elde edilen sonuçlar arasındadır. Alanyazında da benzer çalışmalar rapor edilmiştir. Atakan (2010) yaptığı çalışmada bu bulguyu destekler niteliktedir. Atakan (2010) yaptığı çalışmada velilerin aile katılımını gerekli gördüğü fakat aile katılımı ile ilgili yeterli bilgi sahibi olmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu konuda velilerin bilgilenmek istedikleri ve eğitim almak istedikleri tespit edilmiştir.

Araştırmada öğrencilerin, ailelerinin eğitim süreçlerine katılımlarını engelleyen etmenlere yönelik görüşleri incelendiğinde, anne veya babalarının eğitim düzeylerinin düşük olmasından veya ailelerin farklı sorumlulukları olduğu için öğrencilere yeteri kadar destek olamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun da öğrencilerin hem akademik başarılarını hem de duygusal gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülmektedir.

Araştırmada öğretmenlerin, ailelerin eğitim sürecine dahil edilmesi ile ilgili görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin aile katılımını önemli gördükleri ve bu konuda velilerin bilinçlenmesi gerektiğini düşündükleri tespit edilmiştir. Velilerin bilinçlenmesi için öğretmenlerin ortak görüşü ise veli eğitimleri olduğu belirlenmiştir. Bu konuda öğretmenler hem kendilerine hem okul yöneticileri ve ilgili bakanlık önemli sorumluluklar düştüğünü belirtmişlerdir. Bu bağlamda okul yöneticilerinin veli eğitimi ile ilgili, velilerin düzeyine uygun olarak seminerler, veli toplantıları ve eğitimler düzenlenmesini sağlayabilecekleri ve bu konuda öğretmenlere imkanlar sunabilmeleri ve öğretmenleri bu konuda teşvik edebilecekleri düşünülmektedir. Öğretmenler aile katılımını arttırmak için aile ve öğrencilerin birlikte yer alacağı proje çalışmaları, etkinlikler planlayabilir, okul dışı öğrenme ortamlarına aileleri de dahil ederek okul ile aile arasındaki işbirliğini ve iletişimi arttırabileceği beklenmektedir. Ayrıca veli toplantılarında aile katılımı ile ilgili konulara da yer verilmesi ve bu toplantılarda velilerle etkileşim halinde olunması, velilerin beklentilerinin de dinlenilmesi öğretmen ile veli arasındaki işbirliğini arttıracakı düşünülmektedir. İlgili bakanlık birimlerinin aile katılımını

eğitim programlarına dahil edecek eğitim politikaları geliştirebileceği, hem oğretmen hem veliler için alan uzmanları tarafından eğitimler, seminerler planlanabileceği ve ilgili bakanlık birimleri tarafından denetlenmesi gerektiği, aynı zamanda her okulda rehber oğretmen ve pedagoğ olması aile katılım sürecinin daha sağlıklı yurütulebilmesi için gerekli olduğu dűřünölmektedir. Velilere verilmesi dűřünölen eğitim konularının ise aile katılımın ne olduğu, ocuk psikoloji, çocuğun duygusal ve sosyal gelişimi, empati, iletişim becerileri, ergenlik, değerler eğitimi, uzaktan eğitim sürecinde çocuğa yaklaşım, bilinçli aile olabilme şeklinde olabileceği belirlenmiştir.

Araştırmada velilerin eğitim sürecine dahil edilmeleri ile ilgili gürűřleri incelendiği zaman, velilerin aile katılımını önemli gürűřleri fakat sürece ne şekilde dahil olabileceklerini bilmedikleri ve bu yurzden bilinçlenmek, okul ve oğretmenler ile daha çok iletişim halinde olmak ve eğitim almak istedikleri tespit edilmiştir. Velilerin aile katılımı, bilinçli aile olabilme, çocuğa yaklaşım, okuma yazma oğrenimi, ocuk psikolojisi, ergenlik konularında eğitim almak istedikleri belirlenmiştir. Aynı zamanda velilerin çocuklarının eğitim sürecine dahil olmak için, çocukları ile birlikte yer alacakları etkinliklere, proje çalışmalarına, okul dışı oğrenme faaliyetlerine katılmak istedikleri ve bürylelikle oğretmenlerle iletişim ve işbirliğinin de artabileceğini dűřündükleri belirlenmiştir. Veliler ozellikle pandemi sürecinde hem kendileri hem de çocukları için psikolojik destek almak istediklerini belirtmişlerdir. Bu bağlamda okullarda rehber oğretmen ve pedagoğ olması gerekliliği dűřünölmektedir. Velilerin aynı zamanda aile katılımı ile ilgili okul mürdürölklerinden dűzenli veli toplantıları yapmalarını ve okul ile aile iletişim ve işbirliğinin arttırılmasını bekledikleri belirlenmiştir.

Araştırmada oğrencilerin ailelerinin eğitim süreçlerine dahil edilmesi ile ilgili gürűřleri incelendiğinde, oğrencilerin ailelerinin dahil olduğu ders etkinliklerinde daha çok verim aldıkları ve mutlu oldukları aynı zamanda derslere olan algılarının olumlu yurnde geliştiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda okul ve oğretmenler tarafından aile-ocuk etkinliklerine yer verilmesi, eğitim programlarına bu tarz etkinlik çalışmalarının dahil edilmesinin faydalı olacağı dűřünölmektedir. Alanyazında ailelerin eğitim sürecine nasıl dahil edilebileceği ile ilgili yeterli çalışma olmadığı rapor edilmiştir.

Araştırmada aileleri eğitim sürecine dahil etmek amacıyla verilen matematik dersi proje çalışmalarına yönelik veli ve öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, veli ve öğrencilerin proje çalışmaları ile birlikte, ailece verimli zaman geçirme, keyif alma, işbirliği yapma ve fikir alışverişinde bulunma, öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal becerilerinin gelişimine katkıda bulunma yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Ayrıca öğrenci ve velilerin birlikte daha çok proje çalışmaları yapmak istediği belirlenmiştir. Bu bağlamda aile ile birlikte yapılan çalışmaların öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal becerilerinin gelişimine katkı sağladığı ve matematik dersine olan algılarını olumlu yönde geliştirdiği tespit edilmiştir. Çelenk (2003)' in aile katılımının çocukların okuduğunu anlama becerisi ile ilgili yaptığı çalışmada benzer sonuçlara ulaştığı görülmüştür. Çelenk (2003), çocuğunun eğitim sürecine dahil olan ailelerin çocuklarının okuduğunu anlamada daha başarılı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Fakat alanyazın incelendiğinde aile-çocuk etkinliklerine tüm sınıf düzeylerinde yeteri kadar yer verilmediği rapor edilmiştir. Budak ve Korkmaz (2020) yaptıkları araştırmada, İrlanda' da uzaktan eğitim sürecinde evde yapılan destekleyici çalışmaların önemini ortaya koymak için velilere anket uygulandığını ve anketten elde edilen bulgulara göre aileler ile birlikte evde yapılan destekleyici çalışmaların eğitimde bütünlük oluşturduğunun ortaya koyulduğunu belirtmişlerdir.

5.2.ÖNERİLER

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular yorumlandığında aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

İlgili bakanlık ve kurumlara yönelik öneriler;

- Araştırmada, okul ile aile arasındaki iletişimin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda kurumların, okul ile aile arasındaki iletişimi artırmak için daha sık veli toplantıları, ailelerinde dahil olduğu aile-çocuk etkinlikleri, proje çalışmaları, okul dışı gezi etkinlikleri planlamaları önerilmektedir.
- Okuma yazma bilmeyen ve çocuklarına akademik olarak destek olmak isteyen veliler için halk eğitim merkezlerinde kursların açılması önerilebilir.
- İlgili bakanlık birimleri tarafından hem öğrencileri hem velileri aile katılımı konusunda bilinçlendirmek, içinde bulunulan pandemi sürecinde psikolojik

destek sağlamak amacıyla her okulda rehber öğretmen ve pedagoğ bulunmasının denetiminin yapılması önerilmektedir.

- Araştırmada aile katılım etkinliklerinin hem öğrenci hem de veliler için faydalı olduğu ortaya koyulmuştur. Bu kapsamda tüm sınıf düzeylerinde eğitim programına ve tüm ders müfredatlarına aile katılım etkinliklerinin dahil edilmesi önerilmektedir.
- Araştırmada öğretmenlerin aile katılımını gerekli gördükleri fakat aileleri eğitim sürecine ne şekilde dahil edebilecekleri konusunda yeterli bilgi sahibi olmadıkları tespit edilmiştir. Bu bağlamda ilgili bakanlık birimleri tarafından öğretmenlere yönelik aile katılımı ile ilgili hizmet içi eğitimlerin planlanması önerilebilir.
- Velileri, aile katılımı konusunda bilinçlendirmek amacıyla aile eğitim programlarının ve veli eğitimlerinin düzenlenmesi önerilebilir.

Yöneticilere yönelik öneriler;

- Araştırmada velilerle yapılan görüşmelerde, velilerin aile katılımı konusunda istekli oldukları fakat sürece ne şekilde dahil olacaklarını bilmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu noktada okul yöneticilerine, velileri bilinçlendirmeye yönelik veli toplantıları, seminerler, veli ve öğrencilerin birlikte katılabileceği etkinliklerin planlanmasına yönelik teşvik edici olmaları önerilebilir.
- Okul ile aile arasındaki işbirliğini ve iletişimi arttırmaya yönelik okul yöneticileri tarafından daha sık veli toplantılarının ve okul içi, okul dışı etkinliklerin düzenlenmesi önerilmektedir.

İlçelerdeki Rehberlik Araştırma Merkezlerine ve Rehber Öğretmenlere Yönelik Öneriler;

- Araştırmada velilerin aile katılımını öğrencinin ders başarısı ile sınırlı gördüğü sonucuna ulaşılmıştır. Bundan dolayı ilçelerde bulunan rehberlik araştırma merkezleri tarafından velileri bilinçlendirmeye yönelik eğitimlerin planlanması ve okullarda bulunan rehber öğretmenleri tarafından velilere eğitimlerin verilmesi önerilmektedir.

- İçinde bulunulan pandemi sürecinde hem öğrencilere hem velilere psikolojik destek sağlamak amacıyla rehber öğretmenleri tarafından seminerlerin düzenlenmesi önerilebilir.
- Rehber öğretmen ve pedagogların ailelere aile katılımı, çocuk psikolojisi, çocuğun sosyal ve duygusal gelişimi, ergenlik, bilinçli ebeveyn olabilme, evde eğitim konularında eğitim verebileceği önerilebilir. Bu eğitimlerin düzenli olarak planlanması için rehberlik araştırma merkezleri tarafından okullardaki rehber öğretmenlerinin denetlenmesi sağlanabilir.

Öğretmenlere yönelik öneriler;

- Öğretmenlerin velileri bilinçlendirmeye yönelik veli toplantıları, veli ve öğrencilerin birlikte katılacağı ders içi ve ders dışı etkinlikler planlamaları önerilebilir. Ayrıca veli toplantılarının kapsamının aile katılımını arttırıcı yönde geliştirilmesi önerilebilir.
- Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, öğretmenlerin aile katılımını gerekli gördüğü fakat süreci nasıl yürüteceklerini bilmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu sebeple öğretmenlere eğitim uzmanları tarafından aile katılımı ile ilgili hizmet içi eğitim verilmesi ve öğretmenlerin bu konuda istekli, gelişime açık olmaları önerilebilir.
- Araştırmada ailelerin eğitim sürecine dahil edilmesi için verilen proje çalışmalarının öğrencilerin matematik dersine olan algılarını, bilişsel ve duyuşsal becerilerini olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Bundan dolayı öğretmenlerin tüm sınıf düzeylerinde öğrencilerin aile ile yapacakları proje çalışmalarına yer vermeleri önerilmektedir.

Velilere yönelik öneriler;

- Velilerin, okul ile aile arasındaki işbirliğini ve iletişimi arttırmak için okul tarafından düzenlenen veli toplantıları, aileleri bilinçlendirici eğitimler, okul içi ve okul dışı etkinliklere düzenli katılım sağlamaları önerilebilir.
- Velilerin çocuklarının eğitim sürecine katılımları konusunda istekli ve gelişime açık olmaları önerilmektedir.

Akademisyenlere ve Araştırmacılara Yönelik Öneriler;

- Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, aile katılımının sadece okul öncesi ve ilkokul değil, öğrencilerin eğitim hayatı boyunca devam etmesi gerektiği görölmüştür. Bundan dolayı tüm sınıf düzeylerinde aile katılım çalışmalarına yer verilmesi önerilebilir.
- Araştırmada yapılan literatür taramasına göre, aile katılımına yönelik araştırmalarda aileleri sürece ne şekilde dahil edebileceklerine yönelik çalışmalara yer verilmediği görölmüştür. Bu bağlamda aile katılımı ile ilgili çalışma yapacak araştırmacılara, ailelerin eğitim sürecine ne şekilde dahil edebileceklerine yönelik çalışmalara daha çok yer vermeleri önerilebilir.
- Eğitim uzmanları tarafından okul yöneticileri, öğretmenler ve velilere yönelik aile katılım eğitimlerinin planlanması önerilebilir.

KAYNAKÇA

Ahmetoğlu, E. & Acar, İ. & Sezer, T. & Yavuz, E. (2017). Aile Katılımı Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 18(1).

Akyüz, Y. (2012). Türk Eğitim Tarihi. Pegem Akademi.

Atakan, H. (2010). Okulöncesi Eğitiminde Aile Katılımı Çalışmalarının Öğretmen ve Ebeveyn Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi.

Aksu, F. (2014). Fen Derslerinde Ev Temelli Öğrenme Etkinliklerinin Aile Katılımı Açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Aslanargun, E. (2007). Okul-Aile İşbirliği ve Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Tarama Çalışma. Sosyal Bilimler Dergisi. s.18

Altınuç, Z. (2012). English Teachers Perception Of Communicative Language Teaching – A Qualitative Research. Yeditepe University, İstanbul

AÇEV. (2019). Anne Babalar için. <http://acev.org>

Balaban, E. (2012). Dünyada ve Türkiye’ de Uzaktan Eğitim ve Bir Proje Önerisi. Işık Üniversitesi

Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Pandemi Süreci ve Pandemi Sonrası Dünyada Eğitime Yönelik Değerlendirmeler: Yeni Normal ve Yeni Eğitim Paradigması. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi. 6(3). 112-142.

Bayam, Y. ve Aksoy, S. (2002). Türkiye’ de Uzaktan Eğitim ve Sakarya Üniversitesi Uygulaması. Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi. 6(1).

Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E. ve Şahin E. Koronavirüs(COVID 19) Pandemi Sürecinin Getirisi Olan Uzaktan Eğitimin Etkililiği Üzerine Bir Çalışma. Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi. 5(2). 368-397.

Başkale, H. (2016). Nitel Araştırmalarda Geçerlik, Güvenirlik ve Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesi. DEUHFED 2016, 9(1), 23-28

Budak, F. ve Korkmaz, Ş. (2020). Covid – 19 Pandemi Sürecine Yönelik Genel Bir Değerlendirme: Türkiye Örneği. Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi. (1). 62-79

Baykul, Y. (2014). Ortaokulda Matematik Öğretimi. Pegem Akademi. 1-10.

Creswell, J. W., Hanson, W. E., Plano, V. L. C., & Morales, A. (2007). Qualitative research designs selection and implementation. The Counseling Psychologist, 35(2), 236-264.

Çuhadar, A. (2020). Türkiye’de Ulusal Mevzuata Göre Velilerin Okul Yönetimine Katılımı. 17(1):374-404.

Çelenk, S. (2003). Okul Aile İşbirliği ile Okuduğunu Anlama Başarısı Arasındaki İlişki. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 24 : 33-39

Derkuş, A. (2020). Pandemi Döneminde Gündelik Pratikler, Algı ve Eğitim İhtiyaçları Araştırma Raporu. www.orav.org.tr

Davey, L. (1990). The Application of Case Study Evaluations. Practical Assessment, Research, and Evaluation: Vol. 2 , Article 9

Davey, L. (1991). The Application of Case Study Evaluations. ERIC/TM Digest.

Denzin, N. K. (1970). The research act. Chicago: Aldine.

Erdoğan, Ç ve Demirkasımoğlu, N. (2010). Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri. Educational Administration: Theory and Practice. 16(3). 399-431.

Ergin, E. ve Karataş, S. (2014). Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Hakkındaki Görüşleri: Bir Durum Çalışması. www.jedus.net

Ertürk, S. (2016). Eğitimde Program Geliştirme. s. 13. Edge Akademi Yayıncılık.

Eroğlu, F. (2018). Üniversitelerdeki Zorunlu Ortak Derslerin Uzaktan ve Yüz Yüze Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Epstein, L. ve Connors, J. (1995). School and Family Partnership in the Middle Grades. 137-162.

Ertuğ, C. (2020). Coronavirüs(Covid-19) Pandemisi ve Pedagojik Yansımaları: Türkiye’ de Açık ve Uzaktan Eğitim Uygulamaları. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi. 6(2). 11-53.

Erlanson, D. A., Harris, E. L., Skipper, B. L. ve Allen, S. T. (1993). Doing naturalistic inquiry: a guide to methods. Sage: Beverly Hills, CA. Aktaran Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013) Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Fidan, N. (2012). Okulda Öğrenme ve Öğretme. Pegem Akademi.

Göncü, A., Çetin, İ. ve Ercan, T. O. P. (2018). Öğretmen Adaylarının Kodlama Eğitimine Yönelik Görüşleri: Bir Durum Çalışması. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (48), 85-110.

Güvendi, M. (2014). Milli Eğitim Bakanlığının Öğretmenlere Sunmuş Olduğu Çevrimiçi Eğitim ve Paylaşım Sitelerinin Öğretmenlerce Kullanım Sıklığının Belirlenmesi: Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Gülmez, H. (2014). Veli Eğitimiyle Desteklenmiş Maddenin Değişimi Ünitesi Öğretimi' nin Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Adıyaman Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü

Kaçan, A. ve Gelen, İ. (2020). Türkiye' deki Uzaktan Eğitim Programlarına Bir Bakış. Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknik Dergisi. 6(1).

Kurtulmuş, Z. (2016). Okul Öncesi Eğitimde Uygulanan Etkinlik Planlarında Aile Katılımı Boyutunun İncelenmesi. Cumhuriyet International Journal of Education-CIJE e-ISSN: 2147-1606 Vol 5 (1), 2016, 71 – 84

Koçak, Y. (1988). Okul aile iletişiminin engelleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Karataş, S. (2003). Yüz Yüze ve Uzaktan Eğitimde Öğrenme Deneyimlerinin Eşitliği. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri ve Uygulama 2, (3), 91-104.

Keçeli-Kaysılı, B. (2008). Akademik Başarının Arttırılmasında Aile Katılımı. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi. 9(1). 69-83

Keklik, A. (2018). Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Farklı Türdeki Problemleri Çözme Ve Kurma Becerilerinin Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanılarak İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Leymun, Ş.O., Odabaşı, H. F. ve Yurdakul, I. K. (2017). Eğitim ortamlarında durum çalışmasının önemi. Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi. 5(3). 369-385.

Lincoln, S. Y., ve Guba, E. G. (1985). Naturalistic inquiry. Thousand Oaks, CA: Sage, InElo, S., Kääriäinen, M., Kanste, O., Pölkki, T., Utriainen, K. ve Kyngäs, H. (2014). Qualitative content analysis: a focus on trustworthiness, SAGE Open, 1-10.

Lindberg, E. ve Demircan, A. (2013). Ortaöğretim Okullarında Aile Katılımının Değerlendirilmesi: Aile Katılım Ölçeği Veli ve Öğretmen Formlarının Türkçeye Uyarlanması. 2(3). 64-78.

Merriam, S. B. (1998). Qualitative research and case study applications in education. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Miles, M. B., ve Huberman, A. M. (1994). Qualitative data analysis: An expanded sourcebook. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.

Mumcu, H. (2020). Ortaokul Öğrencilerinin Matematik Algılarının Resmetme Yoluyla İncelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi. 28(1).

Milli Eğitim Bakanlığı. (2009). Milli Eğitim Temel kanunu. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2012). Okul Aile Birliği Yönetmeliği. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı

Milli Eğitim Bakanlığı. (2017). Ortaokul Matematik Öğretim Programı. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı

Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). 2023 Eğitim Vizyonu. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2020). Veli Bülteni. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı

M. Reimers, Fernando. (2020). A Framework to guide an Education Response to the COVID – 19 Pandemic Of 2020. OECD 2020

Masal, E., Takunyacı, M. ve Şevik, M. (2019). Ortaöğretim Okullarında Aile Katılımı: Ebeveyn, Öğretmen, Öğrenci Ölçeği Kısa Formunun Türkçeye Uyarlama Çalışması. Journal of Interdisciplinary Education: Theory and Practice, 2019, 1(1), 29-41

Merey, Z. (2012). Türkiye ve ABD’ deki İlköğretim Okullarında Çocukların Katılım Haklarına Yer Verilme Düzeyinin Karşılaştırılması. Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi. 2(2)

OECD. (2020). A Framework to Guide an Education Response to the Covid-19 Pandemic of 2020. <http://www.oecd.org>

Orçan-Kaçan, M., Dönmez, Z. ve Kimzan. İ. (2020). Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımı: Anne ve Baba Görüşleri. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. s.2.

Ozan Leylum, Ş., Odabaşı, H. F., ve Kabakçı Yurdakul, I. (2017). Eğitim ortamlarında durum çalışmasının önemi. Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of Qualitative Research in Education, 5(3), 369-385. www.enadonline.com DOI: 10.14689/issn.2148- 2624.1.5c3s16m

Özbay, Ö. (2015). Dünyada ve Türkiye’de Uzaktan Eğitimin Güncel Durumu. 2(5). 376-394.

Özbaş, M. ve Badavan, Y. (2009). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Okul-Aile İlişkileri Konusunda Yapmaları Gereken ve Yapmakta Oldukları İşler. Eğitim ve Bilim. 34(154).

Özger, Y. ve Akansel, A. (2019). Okul Öncesi Sınıfındaki Suriyeli Çocuklar ve Aileleri Üzerine Bir Etnografik Durum Çalışması: Bu Sınıfta Biz De Varız!. Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 7(3), 942-966.

Paker, T. (2015). Durum çalışması. Nitel Araştırma Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımları, 111-134. Ankara: Anı Yayıncılık.

Patton. M. Q. (2002). Qualitative research and evaluation methods (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Phellas, C. N. (2006, March). Keith F. Punch (2005). Introduction to Social Research—Quantitative & Qualitative Approaches. In *Forum Qualitative Sozialforschung/Forum: Qualitative Social Research* (Vol. 7, No. 2).

Sarı, T. ve Nayır, F. (2020). Pandemi Dönemi Eğitim: Sorunlar ve Fırsatlar. *Turkish Studies*.961-963.

Seleşuk, Z. (2020). Koronavirüse Karşı Alınan Tedbirler. [http: www.meb.gov.tr](http://www.meb.gov.tr)

Seleşuk, Z. (2020). EBA’ da Canlı Sınıfla Eğitim Başlıyor. [http: www.meb.gov.tr](http://www.meb.gov.tr)

Seleşuk, Z. (2020). Veliler İçin Aylık Bülten. www.meb.gov.tr

Seleşuk, Z. (2020). Kriz Dönemlerinde Anne Babalık. [http: www.eba.gov.tr](http://www.eba.gov.tr)

Stake, R. E. (1995). The art of case study research. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.

Şentuna, B. (2019). Fen bilimleri Dersine Yönelik Aile Katılımı Hakkında Yönetici Öğretmen Öğrenci ve Veli Görüşlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Şimşek, A. (2017). Öğretim Tasarımı. Nobel Akademi. 1-20.

Şahin, F. ve Ünver, N. (2005). Okulöncesi Eğitim Programlarına Aile Katılımı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 13(1). 23-30

Tabak, H. (2019). Eğitime Aile Katılımı: Sosyoekonomik Özellikler Etkiliyor mu? *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 39(1). 105-121.

Tekin, H. H. (2006). Nitel Araştırma Yönteminin Bir Veri Toplama Tekniği Olarak Derinlemesine Görüşme. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(13), 101-116.

Toran, M., ve Özgen, Z. (2018). Okul öncesi eğitimde aile katılımı: Öğretmenler ne düşünüyor, ne yapıyor?. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 6(3), 229-245. DOI:10.14689/issn.2148-2624.1.6c3s11m

Türkmen, H. ve Kandemir, M. (2011). Öğretmenlerin Bilimsel Süreç Becerileri Öğrenme Alanı Algıları Üzerine Bir Durum Çalışması. *Journal Of European Education*. 1(1)

Türnüklü, A. (2000). Eğitim bilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilen nitel bir araştırma tekniği: görüşme. *Kurum ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559.

Uzun, A. (2013). Aile Katılımı Odaklı Matematik Destek Programının Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden 60-72 Aylık Çocukların Matematiksel Kavram Edinimine Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Ural Keleş, P. (2018). 2017 Fen bilimleri dersi öğretim programı hakkında beşinci sınıf fen bilimleri öğretmenlerinin görüşleri. Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education, 6(3), 121-142. DOI:10.14689/issn.2148-2624.1.6c3s6m

UNESCO. (2020a). School closures caused by Coronavirus (Covid-19). UNESCO. <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>

UNESCO. (2020b). Startling digital divides in distance learning emerge. UNESCO. <https://en.unesco.org/news/startling-digital-divides-distance-learning-emerge>

UNICEF. (2020). UNICEF and Microsoft launch global learning platform to help address COVID-19 education crisis. UNICEF. <https://www.unicef.org/press-releases/unicefand-microsoft-launch-global-learning-platform-help-address-covid-19-education>

Ünver, G. (2003). Öğretmenlik Uygulamasında İşbirliği: Bir Durum Çalışması. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. 23(1). 87-100

Van De Walle, J. (2014). İlkokul ve Ortaokul Matematiği. Nobel Akademi. 58-297.

Yılmaz, E., Mutlu, H., Güner, B., Doğanay, G. ve Yılmaz, D. (2020). Veli Algısına Göre Pandemi Dönemi Uzaktan Eğitim Sürecinin Niteliği. Palet Yayınları. 3-78.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayınları. 41-84.

Yaman, H. ve Erdoğan, Y. (2007). İnternet Kullanımının Türkçeye Etkileri: Nitel Bir Araştırma. Journal Of Language and Linguistic Studies. 3(2)

Yanık Özger, B. ve Akansel, A. (2019). Okul öncesi sınıftaki Suriyeli çocuklar ve aileleri üzerine bir etnografik durum çalışması: Bu sınıfta biz de varız! Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education, 7(3), 942-966. doi: 10.14689/issn.2148-624.1.7c.3s.3m

Yin, R. K. (2003). Designing Case Studies. Qualitative Research Methods, University of Graningen, 359-364.

Yin, R. K. (2013). Case Study Research: Design and Methods (4th Ed.). Canadian Journal Of Action Research 14(1). 69-71

Yorgancı, S. (2014). Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Yönteminin Öğrencilerin Matematik Başarılarına Etkileri. Kastamonu Eğitim Dergisi. 23(3). 1401-1420.

Zainal Z. (2007). Case Study as a Research Method. Jurnal Kemanusiaan bil.

EKLER

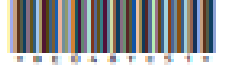
Ek Numarası	Başlık	Sayfa Numarası
EK 1	Araştırma İzin Belgesi 1	68
EK 2	Araştırma İzin Belgesi 2	69
EK 3	Veli İzin Belgesi	70
EK 4	Öğretmen Görüşme Formu	71
EK 5	Veli Görüşme Formu	73
EK 6	Öğrenci Görüşme Formu	76
EK 7	Proje Ödev Formu 1	78
EK 8	Proje Ödev Formu 2	79
EK 9	Proje Ödev Formu 3	80
EK 10	Proje Ödev Formu 4	81
EK 11	Proje Değerlendirme Formu	82

EK 1: Araştırma İzin Belgesi 1

Evrak Tarih ve Sayısı: 18/12/2020-E.87179

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Sayı : 10017888-044/
Konu : Sinem ŞENGÖL

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgili : 15/12/2020 tarihli, 86118 sayılı ve "Anketler" konulu yazı

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 17/12/2020 tarih ve 2020/14 nolu toplantısında alınan 15 sıra sayılı kararı aşağıda sunulmuştur.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Prof.Dr. Adem ÇAYLAK
Kurul Başkanı

Karar No 15: Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 15/12/2020 tarih ve 86118 sayılı yazısı görüşüldü. Eğitim Programları ve Öğretim Programı yüksek lisans öğrencisi Sinem ŞENGÖL'ün, Dr. Öğr. Üyesi Özlem GÜNEŞ'in danışmanlığında yürüttüğü "6. Sınıf Öğrencilerinin, Velilerin ve Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Sürecinde Aile Katılımına Yönelik Algular: Matematik Dersi Örneği" isimli yüksek lisans tezi kapsamında yapacağı anket çalışmasının uygulanmasında, bilimsel araştırma ve yayın etiği açısından bir sakınca olmadığına oy birliği ile karar verildi.

Mevcut Elektronik İmzalar

ADEM ÇAYLAK (Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu - Kurul Başkanı) 18/12/2020 10:22

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Kocaeli Üniversitesi Umuttepe Yerleşkesi 41380,
Kocaeli

Tel:+90 (262) 301 10 01 Faks:+90 (262) 301 10 33

E-Posta :rederisim@kocaeli.edu.tr ElektronikAçılış: <http://www.kocaeli.edu.tr>

Bilgi için: Fatma UNALIR

Responzör

Tel:0262 301 10 49

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK 2: Araştırma İzin Belgesi 2

T.C.
KOCAELİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-99332089-605.01-25526291
Konu : Araştırma İzni
(Sinem ŞENGÜL)

25/05/2021

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Kocaeli Üniversitesinin 14.04.2021 tarih ve 47078 sayılı yazısı.

Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi yüksek lisans öğrencisi Sinem ŞENGÜL'ün "6. Sınıf Öğrencilerinin, Velilerin ve Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Sürecinde Aile Katılımına Yönelik Alguları: Matematik Dersi Örneği" konulu araştırma çalışmasını İlimiz Gölcük İlçesi ortaokullarında uygulama talebi, Üniversitenin ilgi yazılan ile bildirilmektedir.

Adı geçenin söz konusu çalışmasına esas olmak üzere, ekte sunulan çalışmayı İlimiz Gölcük İlçesi ortaokullarında, çevrimiçi olarak uygulama talebi komisyonumuzca uygun görülmüş olup, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Millî Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa ve yürürlükteki diğer tüm düzenlemelerde belirtilen hüküm, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, denetimleri ilgili okul, ilçe millî eğitim müdürlükleri tarafından gerçekleştirilmek üzere, gönüllülük esasına göre, anket çalışmasının İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri ve Okul Müdürlüklerinin denetimi, gözetimi ve sorumluluğunda yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Fehmi Rasim ÇELİK
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
25/05/2021

Abdul Rauf ULUSOY
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK 3: Veli İzin Belgesi

VELİ ONAY FORMU

Sizi Kocaeli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü öğretim üyesi Özlem Tokgöz Güneş danışmanlığında yüksek lisans öğrencisi Sinem Şengül tarafından yürütülecek olan “6. Sınıf Öğrencilerinin, Öğretmenlerin ve Velilerin Uzaktan Eğitim Sürecinde Aile Katılımına Yönelik Algıları: Matematik Dersi Örneği” adlı çalışmaya davet ediyoruz.

Bu nedenle bu çalışmada öğrencilerin aile katılımına yönelik algıları incelenmektedir. Uygulama yaklaşık yarım saat sürecektir.

Araştırma sonucunda çalışmadan elde edilen bulgular ışığında konu ile yapılacak eğitsel ve akademik çalışmalara rehberlik ederek önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmada çocuğunuzun psikolojisi olumsuz yönde etkilenecek hiçbir uygulama bulunmamakta ve kendisine gönüllü olmak kaydı ile çalışmaya katılacağı söylenerek açıklama yapılacaktır.

ONAM FORMU

Araştırmanın Adı: 6. Sınıf Öğrencilerinin, Öğretmenlerin ve Velilerin Uzaktan Eğitim Sürecinde Aile Katılımına Yönelik Algıları: Matematik Dersi Örneği

	Evet	Hayır
Bilgilendirme Formunu okudunuz mu?	☐	☐
Araştırma projesi size sözlü olarak da anlatıldı mı?	☐	☐
Size araştırmayla ilgili soru sorma, tartışma fırsatı tanındı mı?	☐	☐
Sorduğunuz tüm sorulara tatmin edici yanıtlar alabildiniz mi?	☐	☐
Araştırma hakkında yeterli bilgi aldınız mı?	☐	☐
Herhangi bir zamanda herhangi bir nedenle ya da neden göstermeksizin araştırmadan çekilme hakkına sahip olduğunuzu anladınız mı?	☐	☐
Araştırma sonuçlarının uygun bir yolla yayınlanacağına katılıyor musunuz?	☐	☐

Bu Koşullarda;

- Söz konusu araştırmaya hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın çocuğumun bu çalışmaya katılmasını kabul ediyorum.

İmza:

Ad/Soyad:

Tarih:

EK 4: Öğretmen Görüşme Formu

YÖNERGE

Merhaba,

Ben Sinem Şengül. Kocaeli Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalında yüksek lisans öğrencisiyim. 6. sınıf öğrencilerinin, velilerin ve öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik algıları konusunda bir araştırma yapıyorum. Sizinle bu görüşmeyi yapmamın amacı bir matematik öğretmeni olarak aile katılımı ile ilgili görüşlerinizi almak ve bu konudaki deneyimlerinizi ortaya çıkarmaktır. Bana vereceğiniz bilgiler ışığında gerek program geliştirme sürecine, gerekse eğitim öğretim sürecine katkıda bulunacağımı düşünüyorum.

- ❖ Sizinle yaptığımız görüşme sırasında kişisel bilgileriniz kesinlikle gizli tutulacak, benim dışımda kimseyle paylaşılmayacaktır. Bu konuda sizi kaygılandıran ya da benimle paylaşmak istediğiniz başka şeyler var mı?
- ❖ Sizin için de sakıncası yoksa bana verdiğiniz bilgilerden herhangi bir kısmını kaçırmamak adına görüşmemizi kaydetmek istiyorum. İzin verir misiniz? Bunun sizce bir sakıncası var mı?
- ❖ Yapacağımız görüşmenin yaklaşık bir saat süreceğini tahmin ediyorum. Bu süre sizin için de uygunsa görüşmeye başlamak istiyorum.
- ❖ Başlamadan önce bana sormak istediğiniz bir şeyler var mı?

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz ( ) Kadın ( ) Erkek
2. Yaşınız
3. Eğitim Durumunuz ( ) Lisans ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora ( ) Diğer
4. Bir üniversite eğitim programına devam ediyor musunuz ( ) Evet ( ) Hayır
5. Mesleki Kıdem Yılıınız ( ) 1-5 yıl ( ) 6-10 yıl ( ) 11-15 yıl ( ) 16 yıl ve sonrası
6. Branşınız

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME SORULARI

1. Aile katılımı deyince aklınıza ne geliyor?
2. Eğitim süreçlerinde aile katılımının önemine yönelik ne düşünüyorsunuz?
  - a) Aile katılımının önemli olduğunu düşünüyorsanız neden?
  - b) Aile katılımının önemsiz olduğunu düşünüyorsanız neden?

3. Velilerle ne sıklıkla iletişim kuruyorsunuz?
  - a) Genellikle hangi konularda iletişim kuruyorsunuz?
  - b) Uzaktan eğitim sürecinde ne sıklıkla veli toplantıları düzenliyorsunuz?
  - c) Veli katılım sayısı ne kadar?
  - d) Uzaktan eğitim sürecinde velilerle kurduğunuz iletişim sizce ne kadar yeterli oluyor
4. Yüz yüze ve Uzaktan Eğitim süreçlerinde velilerle kurduğunuz iletişim arasındaki farklar nelerdir?
5. Öğrencinin eğitimi konusunda sizce,
  - a) ilgili aile ne demek?
  - b) ilgisiz aile ne demek?
6. Ailelerin evde eğitim süreçlerine katılımının;
  - e) Olumlu tarafları neler olabilir?
  - f) Olumsuz tarafları neler olabilir?
7. Uzaktan eğitim sürecinde matematik derslerinde aileleri sürece ne şekilde dahil ediyorsunuz?
  - a) Ne gibi uygulamalar yapıyorsunuz?
  - b) velilerin ders etkinliklerine katılımlarını istekli hale getirmeye yönelik siz neler yapıyorsunuz? Neden?
8. Sizce ailelerin çocuklarının eğitim sürecine katılımı, öğrencilerin matematik dersine olan algılarını ne şekilde etkiliyor?
9. Ailelerin, çocuklarının eğitim sürecine katılımı konusunda ne düşünüyorsunuz?
  - a) Velilerin çocuklarının eğitim sürecine katılımının yeterliliği hakkında ne düşünüyorsunuz?
  - b) Aileler sizi süreçle ilgili ne şekilde destekliyorlar?
  - c) Ailelerin eğitim sürecine dahil olmalarını engelleyen etmenler sizce neler olabilir?
10. Sizce aileler, çocuklarının eğitim sürecine katılmak için neler yapmalıdır?
11. Ailelerin eğitim sürecine katılımını arttırmaya yönelik önerileriniz nelerdir?
12. Ailelerin eğitim sürecine katılımını arttırmaya yönelik aile katılımı eğitimi almalarına dair neler düşünüyorsunuz?
  - a) Sizce hangi konularda eğitimler verilmelidir?
13. Sizce aile katılımını arttırmak için yöneticilere, ilgili bakanlık birimlerine ne gibi görevler düşmektedir?
14. Bu konuyla ilgili paylaşmak istediğiniz başka bir şey var mı?

EK 5: Veli Görüşme Formu

YÖNERGE

Merhaba,

Ben Sinem Şengül. Kocaeli Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalında yüksek lisans öğrencisiyim. 6. sınıf öğrencilerinin, velilerin ve öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik algıları konusunda bir araştırma yapıyorum. Sizinle bu görüşmeyi yapmamın amacı bir veli olarak aile katılımı ile ilgili görüşlerinizi almak ve bu konudaki deneyimlerinizi, beklentilerinizi ortaya çıkarmaktır. Bana vereceğiniz bilgiler ışığında gerek program geliştirme sürecine, gerekse eğitim öğretim sürecine katkıda bulunacağımı düşünüyorum.

- ❖ Sizinle yaptığımız görüşme sırasında kişisel bilgileriniz kesinlikle gizli tutulacak, benim dışımda kimseyle paylaşılmayacaktır. Bu konuda sizi kaygılandıran ya da benimle paylaşmak istediğiniz başka şeyler var mı?
- ❖ Sizin için de sakıncası yoksa bana verdiğiniz bilgilerden herhangi bir kısmını kaçırmamak adına görüşmemizi kaydetmek istiyorum. İzin verir misiniz? Bunun sizce bir sakıncası var mı?
- ❖ Yapacağımız görüşmenin yaklaşık yarım saat süreceğini tahmin ediyorum. Bu süre sizin için de uygunsa görüşmeye başlamak istiyorum.
- ❖ Başlamadan önce bana sormak istediğiniz bir şeyler var mı?

KİŞİSEL BİLGİLER

7. Cinsiyetiniz ( ) Kadın ( ) Erkek
8. Yaşınız
9. Eğitim Durumunuz ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Üniversite
10. Çalışma Durumunuz ( ) Ev Hanımı ( ) Serbest Meslek ( ) Memur
( ) Emekli ( ) Diğer
11. Çocuk sayısı ( )

VELİ GÖRÜŞME SORULARI

- 1) Uzaktan eğitim sistemi ile ilgili ne düşünüyorsunuz?
- 2) Uzaktan eğitim sürecinde çocuğunuza evde ders çalışması için nasıl bir ortam sunuyorsunuz?

- 3) Sizce Uzaktan eğitim süreci çocuğunuzun derse katılım istekliliğini nasıl etkiledi?
  - a) Olumsuz etkilediyse siz bununla başa çıkmak için neler yaptınız?
  - b) Olumlu etkilediyse, bu olumlu durumda siz çocuğunuzu ne şekilde teşvik ettiniz?
- 4) Yüz yüze eğitim ile uzaktan eğitimde çocuğunuzun derslere karşı olan ilgisinde ne gibi farklar gözlemlediniz?
- 5) Veli katılımı deyince aklınıza ne geliyor?
- 6) Çocuğunuzun aldığı eğitimin ona ne gibi katkıları olduğunu düşünüyorsunuz?
- 7) Çocuğunuzun eğitim sürecine ne derece dahil olduğunuzu düşünüyor musunuz?
- 8) Sizce eğitim ne demek?
  - a) Sizce eğitim nerelerde gerçekleşir?
- 9) Çocuğunuzun eğitim sürecine dahil olmanız onun okula ve derslere olan ilgisini, isteğini ne şekilde etkiler?
- 10) Veli toplantılarına ne sıklıkla katılıyorsunuz?
  - a) Katılımı az ise buna engel olan sebepler neler?
  - b) Hangi konularda oluyor?
- 11) Okul ile aile arasındaki işbirliğini nasıl buluyorsunuz?
  - a) Yeterli/Yetersiz olduğunu düşünüyorsanız neden?
  - b) Bunu düzeltmek için sizce neler yapılabilir?
- 12) Okul ile aile arasındaki işbirliğini arttırmak için siz neler yapıyorsunuz?
- 13) Uzaktan eğitim sürecinde matematik derslerinde çocuklarınızla birlikte yapmış olduğunuz proje çalışmaları size neler hissettirdi?
  - a) Çocuğunuzla birlikte bu tür çalışmalara daha çok katılmak ister misiniz? Neden?
  - b) Çocuğunuzun derse yönelik çalışma isteğini ne yönde etkiledi?
  - c) Çocuğunuzun kendi başına yaptığı ödevlerle, birlikte yaptığınız çalışmalar arasında ne gibi farklar hissettiniz?
- 14) Çocuğunuzun eğitim süreci ile ilgili öğretmenlerle ne sıklıkla iletişim kuruyorsunuz?
  - a) Kurmuyorsanız buna engel olan nedir?
  - b) Sizce iletişimi arttırmak için neler yapmalısınız?
- 15) Uzaktan eğitim sürecinde veli katılımının önemine yönelik ne düşünüyorsunuz?
- 16) Siz veli olarak çocuğunuzun eğitim sürecinde istekle yer alması için neler yapıyorsunuz?
  - a) Uzaktan eğitim sürecinde çocuğunuzun ödev/projelerine ne sıklıkla yardımcı oluyorsunuz?
- 17) Bir veli olarak çocuğunuzun eğitim süreçlerinin hangi kısımlarında daha fazla rol almak istersiniz?

- a) Çocuğunuzun eğitim s¼reçlerinin hangi kısımlarında kendinizi daha yetersiz hissediyorsunuz?
- 18) Uzaktan eğitim s¼recinde aile katılımını arttırmak için sizce neler yapılabilir?
- a) Okul yöneticileri, öğretmenler ve ilgili bakanlık birimleri neler yapmalı?
- b) Veli katılımını arttırmak için eğitimler alsaydınız ne gibi eğitimler almak isterdiniz?
- 19) Bir veli olarak uzaktan eğitim s¼recinde çocuğunuzun derse karşı ilgisini arttırmak için okuldan ve öğretmenlerden beklentiniz nelerdir?
- 20) Ailelerin evde eğitim s¼reçlerine katılımının olumlu-olumsuz tarafları nelerdir?
- 21) Son olarak değinmek istediğiniz başka konular var mı?

EK 6 : Öğrenci Görüşme Formu

YÖNERGE

Merhaba,

Ben Sinem Şengül. Kocaeli Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalında yüksek lisans öğrencisiyim. 6. sınıf öğrencilerinin, velilerin ve öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde aile katılımına yönelik algıları konusunda bir araştırma yapıyorum. Sizinle bu görüşmeyi yapmamın amacı bir öğrenci olarak aile katılımı ile ilgili görüşlerinizi almak ve bu konudaki beklentilerinizi ortaya çıkarmaktır. Bana vereceğiniz bilgiler ışığında gerek program geliştirme sürecine, gerekse eğitim öğretim sürecine katkıda bulunacağımı düşünüyorum.

- ❖ Sizinle yaptığımız görüşme sırasında kişisel bilgileriniz kesinlikle gizli tutulacak, benim dışımda kimseyle paylaşılmayacaktır. Bu konuda sizi kaygılandıran ya da benimle paylaşmak istediğiniz başka şeyler var mı?
- ❖ Sizin için de sakıncası yoksa bana verdiğiniz bilgilerden herhangi bir kısmını kaçırmamak adına görüşmemizi kaydetmek istiyorum. İzin verir misiniz? Bunun sizce bir sakıncası var mı?
- ❖ Yapacağımız görüşmenin yaklaşık yarım saat süreceğini tahmin ediyorum. Bu süre sizin için de uygunsa görüşmeye başlamak istiyorum.
- ❖ Başlamadan önce bana sormak istediğiniz bir şeyler var mı?

KİŞİSEL BİLGİLER

12. Cinsiyetiniz :   ( ) Kız   ( ) Erkek
13. Yaşınız :

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME SORULARI

1. Uzaktan eğitim sürecinde matematik dersleriniz sence nasıl ilerliyor?
  - a) Yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitim arasında ne gibi farklar var? Neden?
2. Matematik dersini seviyor musun?
3. Uzaktan eğitimde derslerini takip ederken ne gibi zorluklar yaşıyorsun?
  - a) Nerelerde zorlanıyorsun?
  - b) Nerelerde kendini daha iyi hissediyorsun?
  - c) Derslere katılırken kendini nasıl hissediyorsun?
  - d) Dersler nasıl olsa daha istekle katılırdın?

4. Ailen bu süreçte sana nasıl destek oluyor?
  - a) Hangi konularda destek oluyor?
  - b) Ailenin sana verdiği desteği yeterli buluyor musun?
  - c) Ailenin bu süreçte ne şekilde yanında olmasını isterdin?
5. İşlediğimiz online matematik derslerinde en çok mutlu olduğun kısımlar nelerdi?
6. Matematik dersinde verilen proje ödevlerini ailenizle birlikte yapmak size neler hissettirdi?
  - a) Matematik derslerinde yaptığımız projeler sence nasıldı?
  - b) Ailenizle birlikte daha çok proje çalışmalarını yapmak ister misiniz? Neden?
  - c) Sizce ailenizle birlikte etkinlikler yapmak derse olan ilginizi, isteğinizi ne şekilde etkiledi?
7. Ailenizle online eğitiminizle ilgili ne sıklıkla konuşuyorsunuz?
  - a) Hangi konularda konuşuyorsunuz?
8. Uzaktan derslerinizde yaşadığınız sorunlar ile ilgili durumunuzu ailenizle konuşurken kendinizi ne kadar rahat hissediyorsunuz?
9. Online derslerinizi daha ilgiyle, istekle takip etmeniz için neler yapılmasını isterdiniz?
  - a) Uzaktan eğitimde ve Yüz yüze eğitimde çok daha mutlu ve rahat hissetmeniz için ailenin rolü ne olmalı?
10. Ailenizden ödevleriniz ve projeleriniz için yardım istediğinizde size ne kadar destek oluyorlar?
11. Online matematik derslerine ailenizle birlikte katılmak sence nasıl olurdu? Neden?
  - a) Olumlu tarafları nelerdir?
  - b) Olumsuz tarafları nelerdir?

EK 7: Proje Ödev Formu 1

DERS: MATEMATİK

KONU: KÜMELER

PROJENİN AMACI:

Uzaktan eğitim sürecinde proje etkinlikleri ile aileleri de sürece dahil ederek, aile içi iletişimi, etkileşimi, işbirliğini arttırmak ve aileleri de çocuklarının eğitim sürecinden haberdar etmek amaçlanmıştır. Aynı zamanda öğrencilerin aileleri ile birlikte ortak zaman geçirmelerini sağlayan bu proje çalışması ile öğrencilerin matematik dersine olan ilgisinin ve algısının ne şekilde değiştiğinin ortaya koyulması amaçlanmaktadır.

PROJENİN YAPILIŞI:

Ailece yurtdışında bir ülkeye tatile gittiğinizi hayal edin. Bu ülke hangisi olurdu? Neden bu ülkeyi tercih ettiniz? Ailenizle birlikte düşünerek karar veriniz ve sebeplerini yazınız.

- Gitmek istediğiniz bu ülkenin haritasını büyük bir fon kartonuna ailenizle birlikte ve haritada o ülkenin şehirleri de olacak şekilde çiziniz.
- Gitmek istediğiniz bu ülkenin şehirlerini ailenizle inceleyerek, aynı harfle başlayan şehirleri belirleyiniz ve bu şehirlerden KÜMELER oluşturunuz.
  - ✓ Oluşturduğunuz kümeleri Venn Şeması, Liste Yöntemi ve Ortak Özellik Yöntemiyle gösteriniz.
  - ✓ Oluşturduğunuz kümelerin eleman sayılarını yazınız.
  - ✓ Oluşturduğunuz kümenin elemanlarını sembolle gösteriniz.
- Gitmek istediğiniz bu ülkeyle ilgili ailenizle birlikte boş küme olacak şekilde bir küme tasarlayınız. Eleman sayısını bulunuz.
- Bu çalışmayı ailenizle birlikte yapmak size neler hissettirdi? Derslerimizde ailenizin katılımı ile daha çok proje yapmak ister misiniz? Neden? Düşüncelerinizi yazınız.

EK 8: Proje Ödev Formu 2

DERS: MATEMATİK

KONU: KÜMELER

PROJENİN AMACI:

Uzaktan eğitim sürecinde aileleri de sürece dahil ederek, aile içi iletişimi, işbirliğini, fikir alışverişini, yaratıcılığı, ailenin birlikte keyifli ve verimli zaman geçirmelerini sağlamak, aileyi çocuğunun eğitim sürecinden haberdar etmek ve bu sayede kümeler konusunu somut hale getirerek günlük hayata uyarlamaktır. Bu bağlamda öğrencilerin matematik dersine olan ilgi, istek ve algısının ne yönde değiştiğini belirlemek amaçlanmaktadır.

YÖNERGELER:

- Kümeler konusu ile ilgili (küme kavramı, venn şeması, liste yöntemi, ortak özellik yöntemi, eleman sayısı, boş küme, birleşim, kesişim) kavramlarını içeren, ailece oynayabileceğiniz bir oyun tasarlamanızı istiyorum. (tamamen sizin hayal gücünüze bırakıyorum.)
- Oyunu tasarlarken ailenizin görüşlerini de alınız.
- Oyunun yapım aşamasında ailenizle işbirliği yapmanızı istiyorum. (oyunun yapım aşamasında aile üyeleri görev paylaşımı yapabilir).
- Oyunun tasarım aşamasını ve bitimini mutlaka video ve fotoğraf çekerek kaydediniz.
- Oyun bittikten sonra aile üyeleriyle birlikte oyunu oynayınız.
- Proje için 1 hafta süreniz vardır.
- Biten projeler ve videolar kaydedilerek gönderilecektir.

EK 9: Proje Ödev Formu 3

DERS: MATEMATİK

KONU: TAM SAYILAR

PROJENİN AMACI:

Uzaktan eğitim sürecinde aileleri de sürece dahil ederek, aile içi etkileşimi, iletişimi ve işbirliğini arttırmak ve aileyi çocuklarının eğitim sürecinden haberdar olmalarını sağlamaktır. Aynı zamanda tam sayılar konusunu somut hale getirerek öğrencilerin ve ailelerin birlikte yer alabilecekleri bir oyun tasarlayarak, birlikte keyifli ve verimli zaman geçirmelerini ve bu bağlamda öğrencilerin matematik dersine olan ilgi, istek ve algılarının ne yönde değiştiğinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

YÖNERGELER:

- ❖ “Tam Sayılarımızı Karşılaştıralım” oyunumuz en az 2 – 4 kişi ile oynanabilen bir oyundur. Bu yüzden ailenizle birlikte bu oyunu oynamanızı istiyorum.
- ❖ Bir torbaya üzerinde 12 tane Pozitif, 12 tane Negatif tam sayının yazılı olduğu 24 tane kartı katlayarak koyunuz. (Hangi tam sayılar olacağı sizin tercihinize bırakılmıştır.)
- ❖ Büyük bir kağıda ise oyuncuların adlarının ve her bir kart seçiminde çıkan tam sayıların yazılı olduğu bir tablo oluşturunuz.
- ❖ Daha sonra oyuncular sırayla torbadan kart seçer. Ve seçtikleri kartta yazılı olan tam sayılar tabloya yazılır. Oyun tüm kartlar bitene kadar devam eder.
- ❖ Son olarak tablodaki sayılara bakılarak, her bir oyuncunun çektiği tam sayılardan en büyük ve en küçük tam sayının birbirine olan uzaklıklarını hesaplamaları istenir. Hangi oyuncunun bulduğu tam sayı en büyük ise o oyuncu oyunu kazanır.
- ❖ Oyunun aşamaları video olarak kaydedilerek gönderilecektir.

EK 10: Proje Ödev Formu 4

DERS: MATEMATİK

KONU: KESİRLER

PROJENİN AMACI:

Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin aileleri ile birlikte yapacakları proje çalışmaları ile aileleri de eğitim sürecine dahil etmek, süreçten haberdar etmek ve aile içi iletişimi, işbirliğini, fikir alışverişini artırmak aynı zamanda öğrencilerin aileleri ile birlikte yapmış oldukları proje çalışmaları ile birlikte matematik dersine olan çalışma isteklerinin ne yönde değiştiğini tespit etmek amaçlanmaktadır.

YÖNERGELER:

- Kesirleri karşılaştırma, sıralama
  - Kesirleri sayı doğrusunda gösterme
  - Kesirlerle toplama ve çıkarma işlemi
- Yukarıdaki konu başlıklarından birini seçerek, o konuyla ilgili materyal tasarlamanızı istiyorum. (Ailenizle mutlaka fikir alışverişi yapınız).
- Hazırlayacağınız materyal, seçtiğiniz konuyu açıklayıcı(öğretici) olmalıdır. Çünkü materyalinizi hazırladıktan sonra ailenize, seçtiğiniz konuyu o materyal ile anlatmanızı istiyorum.(Yani öğretmen sizsiniz)
- Konuyu anlattıktan sonra ailenizden birine, o konuyla ilgili bir soru sorunuz ve çözmesini isteyiniz. Bakalım materyaliniz yeterince anlaşılır olmuş mu?

Kolay Gelsin... ☺

EK 11: Proje değerlendirme Formu

AD – SOYAD:

VERİLİŞ TARİHİ:

SINIF:

TESLİM TARİHİ:

DERS: MATEMATİK

PROJENİN KONUSU:

	DÜŞÜK	ORTA	İYİ
1. Proje için gerekli bilgi ve dokümanları kullanması			
2. Projeyi yaparken aile üyeleriyle işbirliği yapması			
3. Projenin özenle ve düzenli olarak yapılması			
4. Projeye yönelik tutumu			
5. Projeye ailenin katkısı			

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Sinem ŞENGÜL

Eğitim Durumu

Lisans Eskişehir Osmangazi Üniversitesi 2015

Yüksek Lisans Kocaeli Üniversitesi 2021

Mesleki Geçmiş

Görev	Kurum	Çalışma Tarihleri
Matematik Öğretmeni	Milli Eğitim Bakanlığı	2015 – Halen

Seminer ve Çalıştaylar

Şengül, S. ve Tokgöz Güneş, Ö. (2021, Mayıs). *Uzaktan Eğitim Sürecinde Velilerin ve Öğretmenlerin Aile Katılımına Yönelik Görüşleri*. 10. Sosyal Bilimler Kongresi' nde sunulan sözlü bildiri, Kocaeli.